

LA FAMÍLIA i LA CASA
MASSOT-DALMASES
A TRAVÉS DE LA SEVA
DOCUMENTACIÓ

Laia de Ahumada

*Maqueta de la casa
Dalmases construïda
per Juvenal Salcedo*

El fons Llinatge Massot-Dalmases

Es conserva a l'Arxiu Històric Comarcal de Cervera

L'Arxiu Nacional de Catalunya en té una còpia digital que consta d'1 unitat d'instal·lació que conté 10.997 imatges de 952 documents en paper i 52 pergamins (ANC2-61-T).

Famílies amb documentació:

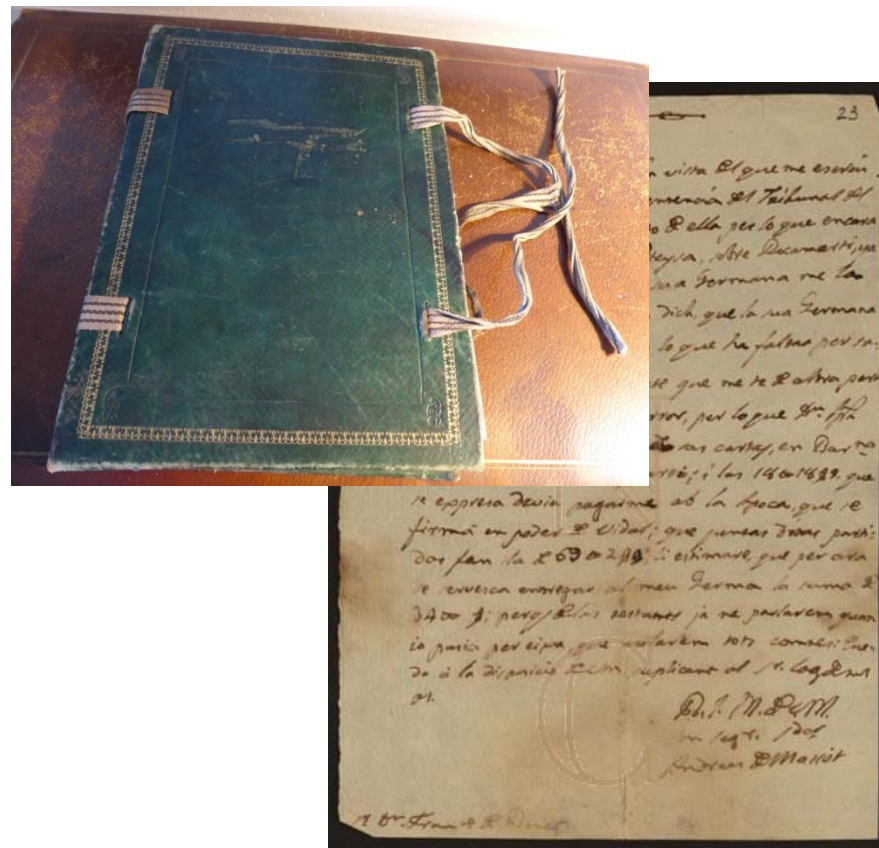
MASSOT

DALMASES

TARRAGONA

FINESTRES

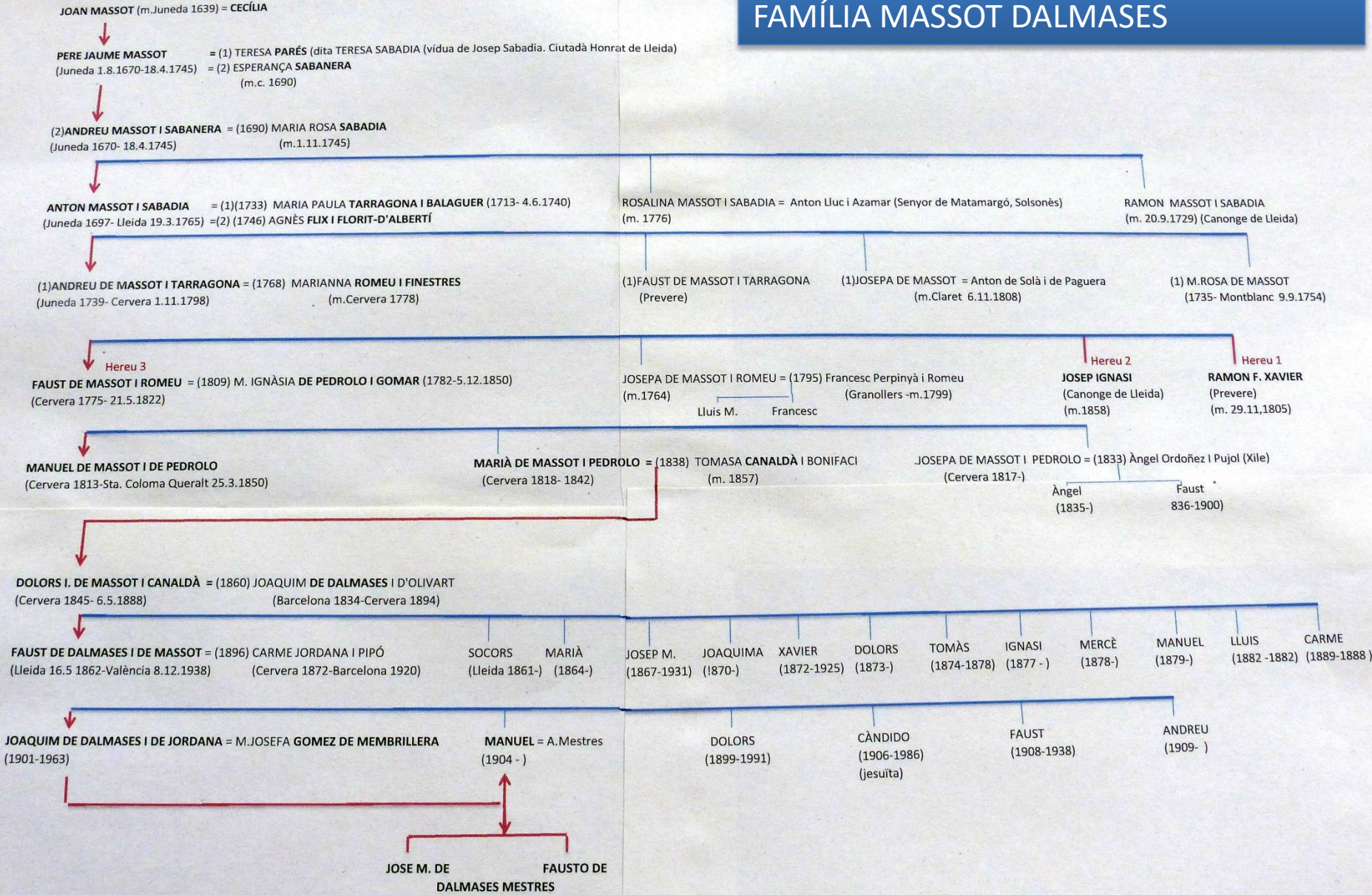
ROMEU

FAMÍLIA MASSOT DALMASES

QUADRE GENEALÒGIC de la FAMÍLIA MASSOT DALMASES

JUNEDA

En els documents del s. XVI apareixen els Massot com a “pròmens” i “honorables” de Juneda

JOAN MASSOT (m. Juneda 1639)*

Es casa amb = CECÍLIA BELLET

“Joan Massot, dit de Pinel, de la vila de Juneda” (Inventari any 1639, ANC2-61-T-139).

A Juneda es troba el carrer del Pinell, on vivien les famílies dirigents. Actualment hi ha una partida anomenada del Pinell i un mas amb aquest nom (Illa de Borges). En el terme hi ha un molí Massot, que en aquella época pertanyia a una família de Puigverd.

Joan Massot té terres a Juneda i Agramunt que sumen 24 jornals, amb alguna vinya, la majoria de regadiu.

*A partir d'ara en aquests requadres només apareixeran els hereus, per a la resta de germans, vegeu el quadre genealògic de la família.

PERE JAUME MASSOT

(Juneda1636-1706)

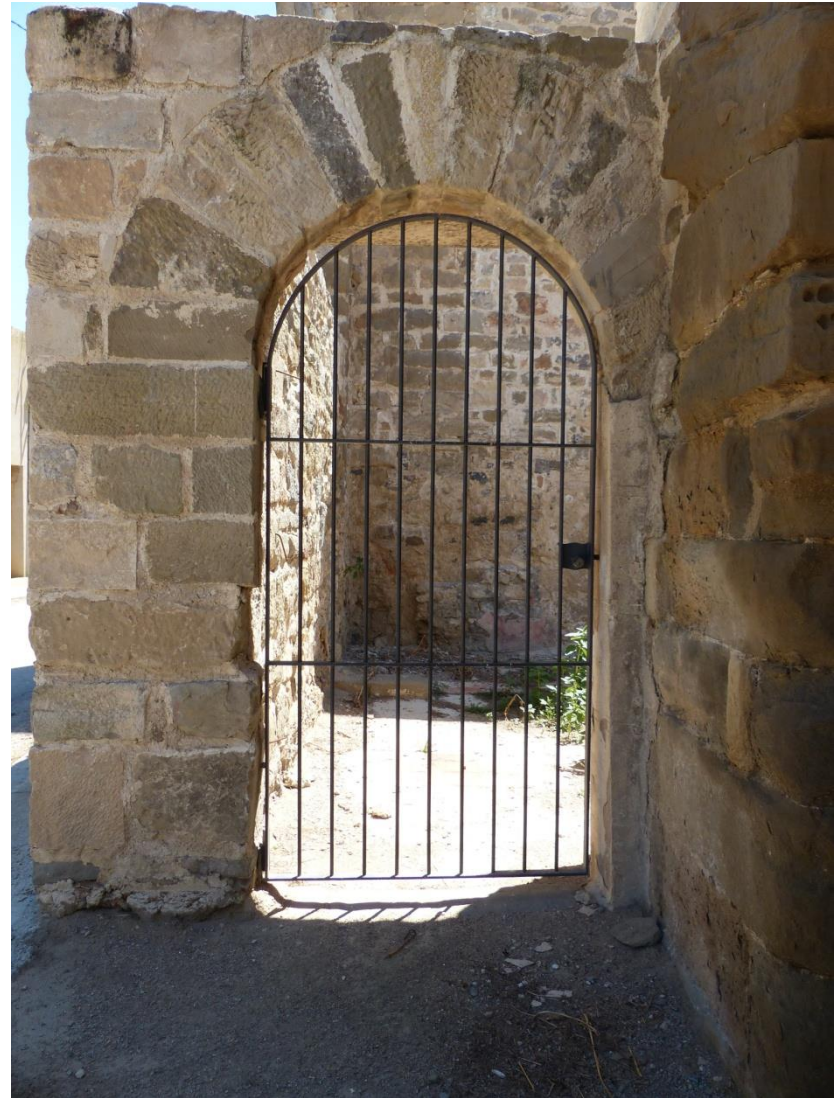
- = (1) TERESA PARÈS (en primeres núpcies)
("Dita Teresa Sabadia", vídua de Josep Sabadia, ciutadà honrat de Lleida).
- = (2) (1664) ESPERANÇA SABANER (m.c.1690)
(en segones núpcies), filla de Nadal Sabaner i Montserrat, de Cubells (La Noguera).

L'any 1688 Pere Jaume Massot compra a Francesc de Copons i Grimau, baró d'Eramprunyà, la baronia del Bullidor (Barbens, l'Urgell), que pertanyia als Copons des de l'any 1487.

Es converteix en “senyor directe, alodial y campal y se cobra y percebeix dels particulars diferents censos y delmes de tots grans y fruits, ab la facultat de fer crèixer totas las herbas del dit terme ab lo dret de patronat de la rectoria del mateix lloc” (ANC2-61-T-150).

AUGMENT DE PATRIMONI

Baronia del Bullidor. Podria ser que anés ja a viure a la casa del carrer Major de Juneda, on trobem documentat el seu nét, construïda l'any 1664.

AUGMENT DE PRESTIGI

1693 Carles II li concedeix ser
"Ciudadà honrat" de Barcelona.

El títol s'heretarà per línia directa
masculina.

AUGMENT D'HISENDA

Drets i censals a Juneda, Sudanell i Lleida...

(2) ANDREU MASSOT I SABANER
(Juneda 1670-1745)

= (1690) MARIA ROSA SABADIA (m. 1745)

Natural de Juneda. Filla de Josep Sabadia
i Teresa Sabadia.

Al document de col·locació de la primera pedra de la nova església de Juneda, 1738, apareixen com a ciutadans honrats de Barcelona: “Andrés y Antonio Massot”.

Quan mor Andreu (1745) es diu en l'acta de defunció que “son cos fou diposat en la iglesia parroquial de Juneda per sepultar-lo en la nova sepultura que per sa casa se ha de construir”(ANC2-61-T-28).

ANTON MASSOT I SABADIA

(Juneda 1697-Lleida 1765)

- = (1) (1733) MARIA PAULA TARRAGONA i BALAGUER (1713-1740) (en primeres núpcies).
- = (2) (1746) AGNÈS FLIX I FLORIT-D'ALBERTÍ (en segones núpcies) (no tenen fills).

Emparenten amb Josep Finestres i Montalvo (1688-1777)

- El pare de M. Paula és cosí germà del jurista, escriptor i erudit Josep Finestres . Figura clau de la jurisprudència catalana del S. XVIII. Catedràtic de la Universitat de Cervera, va renovar la manera de llegir, interpretar i explicar el dret romà català. Dedicà tota la vida a l'ensenyament del dret i a l'estudi de la cultura clàssica. Cal destacar els llibres jurídics i els seus epistolaris.
- La família Massot emparenta doblement amb la família Finestres:
El primer és Anton Massot que es casa amb M. Paula Tarragona i Balaguer (1713-1740), filla de Pau Tarragona i Finestres, cosí germà del jurista.
El segon serà el seu fill Andreu Massot i Tarragona que es casa amb Maria Anna Romeu i Finestres, neboda del jurista. La biblioteca del jurista passarà a la família Massot.

De la família
TARRAGONA reben

- Terme de Claret (Oliola)
- Clastania d'Oliola (Noguera)
- S'emparenten amb la família del jurista cerverí Josep Finestres (1688-1777).

De la família FLIX I
FLORIT D'ALBERTI

- Emparenten amb el braç militar.
- Prestigi àmbit de juristes

“Un caserío nombrado Claret compuesto de cinco casas juntas, cada una de ellas de un piso habitable, bajos y desván; señaladas con los números uno, dos, tres , cuatro y cinco. Con otro edificio adjunto destinado a granero y bodega y unos corrales; que todo mide una superficie de dos mil cuatrocientos y nueve metros cuadrados” (Any 1888, ANC2-61-T-208).

Anton Massot vivia en “una casa ab son corral en aquella, contiguo clos de parets, ab son pou, dos cups y cisterna, ab dos portals fora obrints: un al carrer Major y altre devant la plaça, situada dins dita vila de Juneda; y devant la plaça, confrontant dita casa y corral, a sol-i-vent, ab los patis de la vila; a migdia ab casas y corral de Pere Salla y Mir; a ponent ab dit carrer major; y a tremuntana ab dita plaça.” (Inventari ANC2-61-T-150)

- Segons Josep M. Albaigés (*Els carrers de Juneda*, Lleida:1991), a la façana del núm. 1 del carrer Major hi ha “el relleu del ferrer Massot”.
- Les eines que trobem en el relleu també poden ser les d’un pagès: una massa, una plantadora i un podall o esporgadora.
- Segons l’Inventari (ANC2-61-T-150), la casa era una barreja de casa de pagès i d’hisendats, amb la seva biblioteca. Trobem en els baixos tots els estris i eines de pagès, sobretot cups, portadores, bótes, premses, jous de llaurar, aixades, destrals, bestiar, carros, i en les cambres: roba bona, “cadires de astisora de cuyro, tauletas de noguer...”

“RELLEU DEL FERRER MASSOT” c/Major núm. 1 de Juneda

Maça per picar

R.R.
1664

Plantadora per sembrar

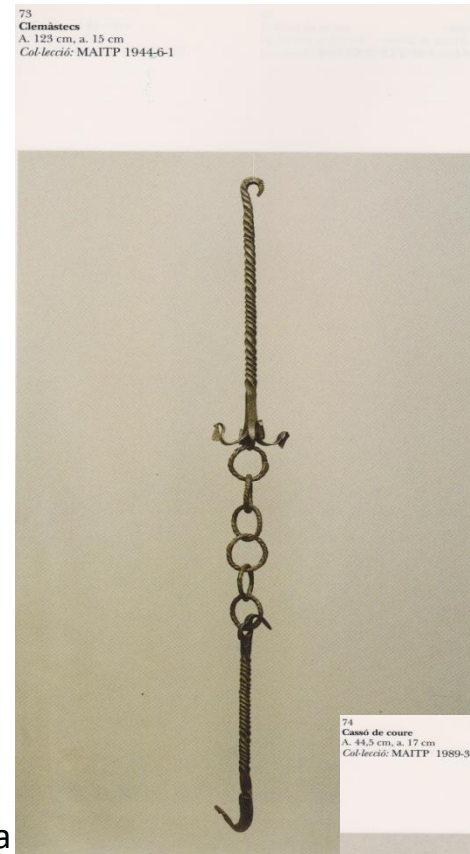
Podall o esporgadora

En la cunya de dita casa:

- Uns clamalls usats
- Tres aumols usats, uns llarchs, altres ordinaris, altres petits
- Un caixabanch usat
- Un ferro redó per lo foch
- Dos palas: una vella y altra usada per lo foch
- Dos estovallas: una de fil y coto y altra petita
- Dos tovallons
- Una cadira y un escambell de fusta dolent
- Una cadira de bova mediana
- Morté de coure ab sa mà de coure
- Un armari prop lo foch
- Unas torradoras y unas graellas y tres paellas
- Una tauleta petita de pi
- Altra cadira de fusta
- Tres peus de ferro
- Dos chocolateras de aram
- Una bassia de aram
- Un perolet de fusta cescolat de ferro per pendrer la aigua de la aigüera
- Un rall
- Onze plats de foch
- Dos giradoras de terra
- Un gibrell de terra
- Dos griadas de pissa ('gibrells de cerámica')
- Setze ollas de terra
- Cetrill de llauna
- Una trinxadora
- Tres casoletas de terra ab sas ansas
- Quatre càntirs de terra
- Set ascudellas y quatre xicras de pissa ordinaria

74
Cassó de coure
A. 44,5 cm, a. 17 cm
Col·lecció: MAITP 1989-30-143

LA BIBLIOTECA AMB 48 VOLUMS

- TEXT BÀSIC DE DRET CIVIL: **Tres thomos** en foleo *Digestos* usats (*Digestde* Justinià (533 d.c.. Recopilació de jurisprudència romana que servia en forma de cites als juristes de l'època)
- TEXT BÀSIC DE DRET CIVIL: Mes **un thomo** *Codigo* usat (*Còdex* de Justinià, dret romà)
- HORACI. **Més un thomo** volumen ab la *Glosa* de Oracio, usat. **Més altre thomo** volumen de lletra llaosina foleo gran, usat
- FAVRE (FABER), Antoine 1557-1624: **Més dos thomos** en foleo Antonii Fabri De Erroribus Praticorum (*D e erroribus pragmaticorum*).
- CHESIO, Bartolomeo : **Més un thomo** en foleo Chesii *De Interpretationibus Iuris* (*De interpretationibus Iuris* . Hi ha una edició Cervera 1737, a cura de FINESTRES.
- PICHARDO VINUESA, Antonio: **Més un thomo** en foleo Picardi *Super Institutam* (*Commentarii... Institutionum*)
- CÀNCER, Jaume, **Més un thomo** en foleo *Prima pars canserii variarum resolutionum*, de la impressió primera (*Variae resolutiones*)

- CUJAS , Jacques: **Més un thomo** en quart Guaco *In Africanum* (*Cuiacii Novellarum constitutionum Imp. Iustiniani expositio. Eiusdemque Ad Africanum tractatus quinque*, 1570).
- LUIS DE GRANADA, **Més altre thomo** en foleo de la *Vida christiana* de P. Lluís de Granada (*Memorial de la vida cristiana*)
- **Més quatre parts** del *Breviari* en foleo en quart
- **Més nou thomos** en quart de diferents llibres
- **Més deu thomos** en octau y **deu thomos** en setsè de diferent espècie, tots los quals llibres són molt usats
- **Més sis thomos** en quart de Finestres:
- FINESTRES, Josep: Un *De Iure Dotium*
- FINESTRES, J. : Altre *Exercitationes Academico* (*Exercitationes academicae*, Cervera, 1745)
- FINESTRES, J: Dos *Praelectiones Cervarienses* (*Praelectiones cervarienses*, Cervera, 1750-52),
- FINESTRES, J.: Y dos *Hermogenianum* (*Hermogeniani Iuris Epitomarum libros sex commentarius*, Cervera, 1757)

Aquesta biblioteca demostra l'interès per la cultura de la família, sobretot en temes jurídics. A banda d'obres del mateix Finestres, hi ha textos que ell mateix coneixia i citava: Faber, Pichardo Vinuesa, Càncer, Cujas.

PROGRESSIU ENRIQUIMENT DEL PATRIMONI FAMILIAR

120 JORNALS a Juneda + 90
porcas* distribuïdes per les proximitats de
Juneda, properes a la sèquia o al riu, i algunes
de secà + 30 JORNALS a Lleida, d'horta

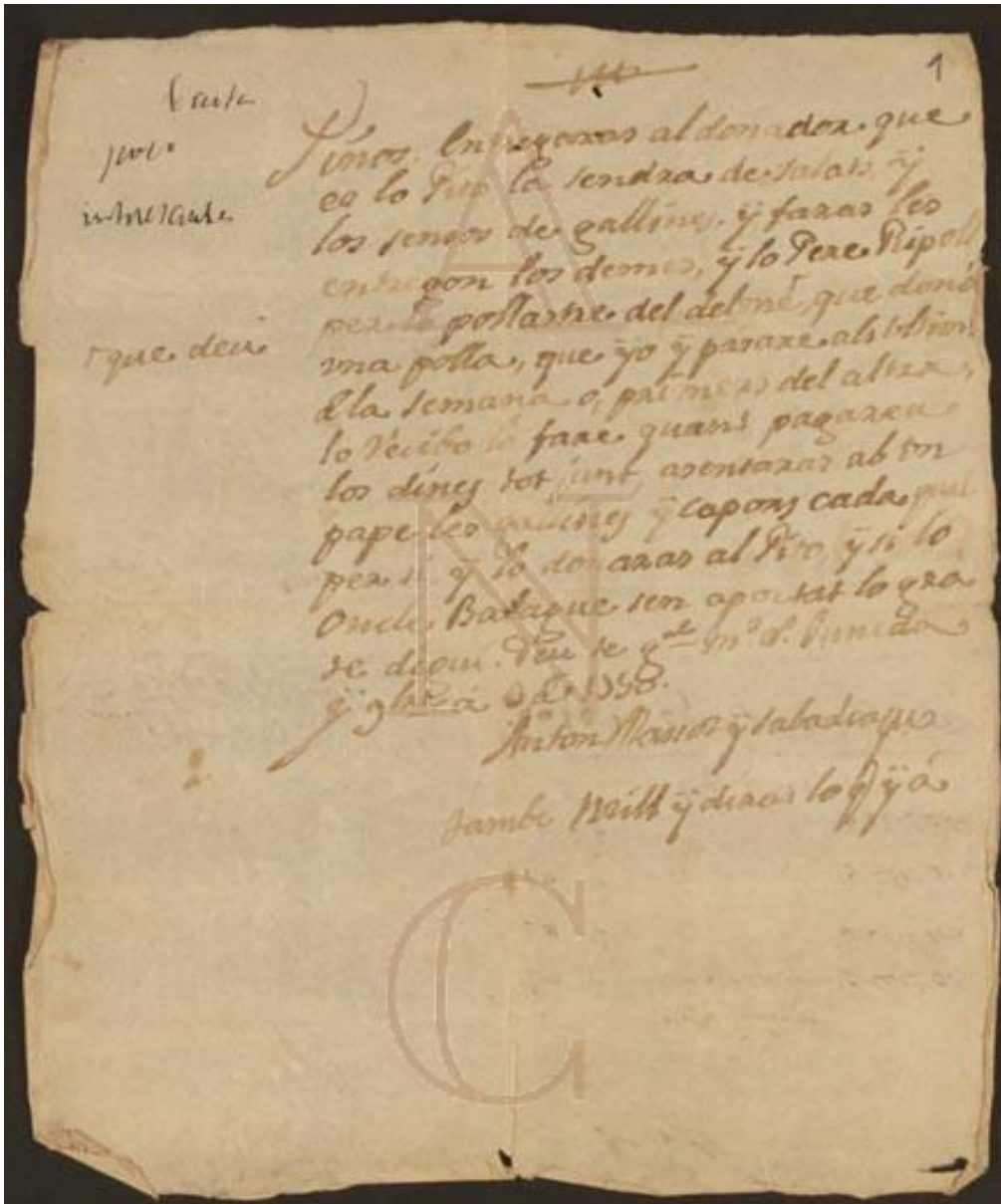
Casa al carrer Sió
d'Agramunt, al carrer
Major de Juneda

Censals de persones de
Montfalcó, Catellnou,
Sunyer, Anglesola, Juneda,
Linyola, Lleida, Alfés,
Sudanell, Vilanova de la
Barca, Soleras, Montblanc,
Barcelona

Conreu oliveres, ametllers,
xeixa, ordi, vinya, blat,
mescladís

Dret de pes i mesura a la vila
de Tàrrega
Més El Bullidor, Claret,
Oliola...

*1 jornal és l'espai de terra que es llaurava en un dia amb dues mules. Una porca era la dotzena part d'un jornal.

“[...] y los senso de gallines, y faràs les entregon los demés; y lo Pere Ripoll, per al pollastre del delme, que dóne una polla, que yo pasaré als últims de la semana, o primers de l'altra. Lo recibo lo faré quant pagaren los dinés tot junt. Asentaràs ab un papé les gallines y capons, cada qual per si, y lo donaràs al Pito, y si lo oncle Balagué se n'à portat lo gra, se digui.”

(Carta d'Anton Massot a Josep Pinós, 4-11-1758) (ANC2-61-T-427)

L'interès creixent per la cultura i sobretot que s'instal·lés la universitat a Cervera, l'any 1718, fan decidir marxar de Juneda l'hereu d'Anton Massot: Andreu de Massot i Tarragona, per estudiar-hi lleis. És el primer Massot que s'instal·la a Cervera.

CERVERA

“Cervera, la antigua Atenas catalana, la pàtria de esforzados guerreros y de sabios.”
(Faust de Dalmases)

ANDREU DE MASSOT I TARRAGONA (Juneda 1739- Cervera 1798)

= (1768) MARIANNA ROMEU I FINESTRES (m.1778)

Marianna és filla d'Anton Romeu i Perelló i Anna Maria Finestres i Montalvo (neboda de Josep Finestres). El matrimoni serà nomenat per Finestres el seu marmessor i executor testamentari, i la seva filla Marianna hereva universal de tots els seus béns, entre ells de la seva biblioteca, amb més de mil volums.

Es doctora en dret a la Universitat de Cervera

Mostra molt interès perquè els seus fills estudiïn com ho ha fet ell: “Si segueixen la carrera de las lletres, vull que mon hereu los mantinga en la forma dita fins estar graduats de grau major en una o més facultats.” (ANC2-61-T-154)

- ❑ L'any 1774, com a baró amb jurisdicció alta i baixa del Bullidor i castlà d'Oliola, i diputat del comú de Cervera, sol·licita el títol nobiliari, i mostra els mèrits del seu sogre Antoni Romeu.
- ❑ L'any 1778 és armat cavaller
- ❑ L'any 1777 és nomenat regidor perpetu de la ciutat de Cervera pel rei Carles III.
- ❑ Mor l'any 1798 i és enterrat a Cervera en el vas de casa Romeu.

“Traen los hijosdalgo de esta dinastía y apellido de Massot, un escudo de campo de plata con un grifó de oro andante y orla de gules con ocho aspas de oro.”
(ANC2-61-T-275)

CASA MASSOT

Carrer Major, 87-89

La compra Andreu Massot i Tarragona a Magí de Vilallonga, de Mataró,
el 26 de juny de 1777

“ Confronta a Oriente con la dicha calle Mayor y parte de otro huerto, con el corral de Josep Cortadellas; a Mediodía, parte con la casa que fue de Juan Talavera, y parte con la que pocehía don Josep Niubó, como a obtención de cierto beneficio; cuyas dos casas tiene y pocehe el nombrado don Andrez Masot y Tarragona; a Poniente con el muro, o *barbacana*, a cierta parte con la casa de Nicolás Miró, parte con la casa y corral de otro Cortadellas y parte con el corral de Nicolás Pinós, todos de Cervera.”

(ANC2-61-T-302)

Per obtenir la llicència d'obres es valora la casa
(ANC2-61-T-302)

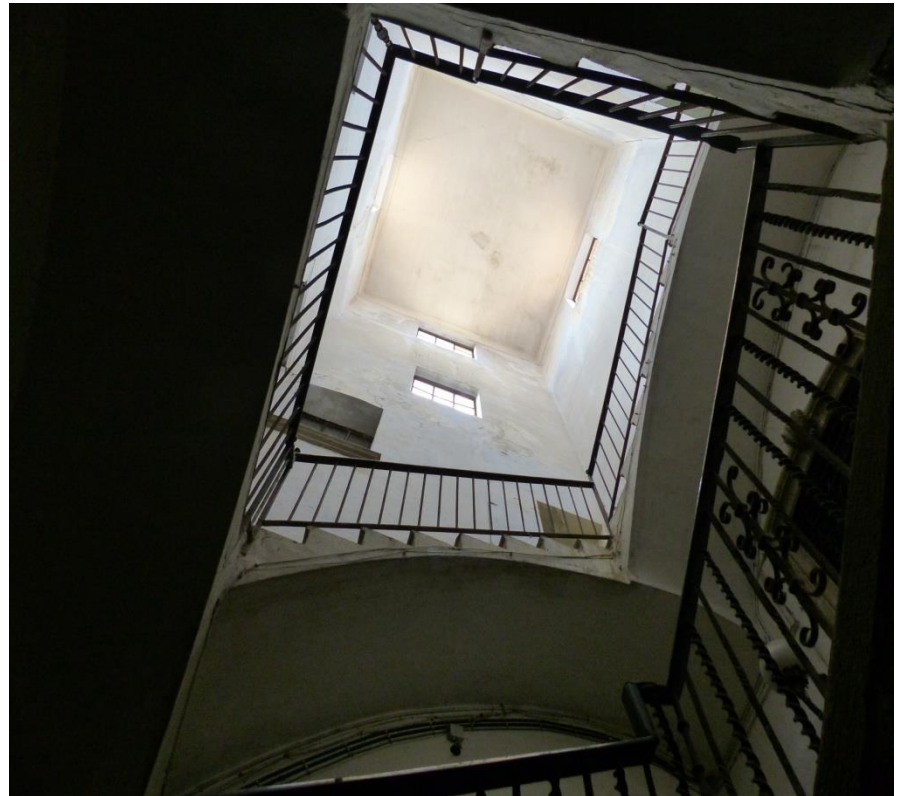
“Que han encontrado aquella en un estado muy infeliz y deplorable, fabricada a la antigua y malísimamente ideada, y algunas de sus casas expuestas a ruina, por cuyos motivos no podría ser así en modo alguno habitarla [...] si no se hacen en ella algunas otras obras en mejora y aumento de otra casa; serán estas de grande utilidad y provecho y aumentaran notablemente su valor, en la forma que luego se dirá.”

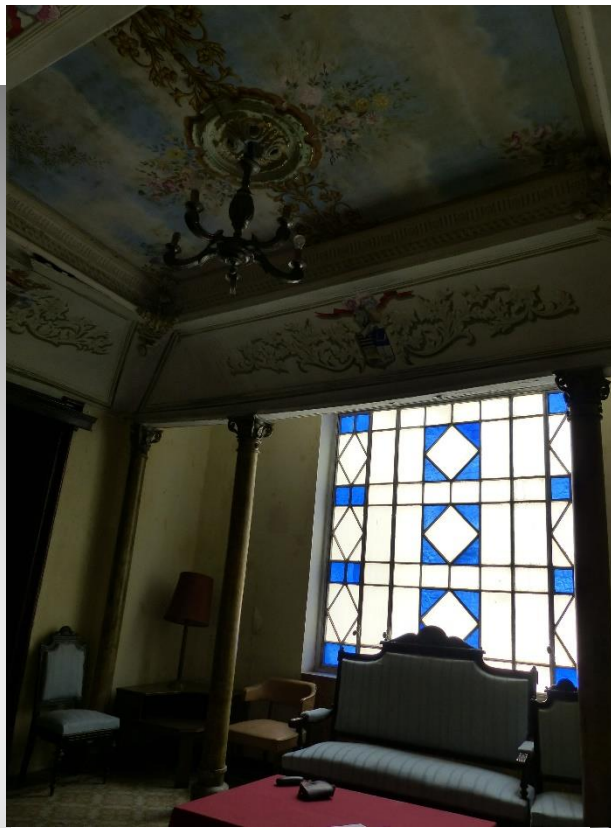
“Que así mismo debe hecharse a tierra la escalera por estar mal ideada, muy faltada de luz y situada en mala parte, fabricando otra de piedra picada nueva; y también se han de hechar a tierra todos los pisos y hacer aquellos nuevos poniéndolos todos a un mismo nivel, en la conformidad que se explicará: que se debe, no menos, hechar a tierra el terrazo porque amenaza ruina y porque conviene alargar la casa.”

“Que se deberá hacer un simborio, para que la escalera y otras piezas tengan las luces debidas; que en el simborio se habrá de formar la nueva escalera, con entrada para ella a los estudios.”

“Que asimismo
deberá dexarse en
el interior de la
casa un quarto sin
texado, que
llamamos
celobert, para que
puedan tomar luz
algunas piezas y
servir a otros fines
muy útiles a otra
casa.”

“Que se ha de hacer también en ella buenas bodegas, porque está muy faltada de estas piezas tan necesarias en este país.”

“Que en el primero y segundo piso deben hacerse las piezas y repartimientos de recibidor, salones, quartos, requartos y otras que se proporcionen, haciendo la cocina, dispensa o *rebo*st, *capella* y demás cosas para las quales haya lugar y son necesarias y útiles a las casas.”

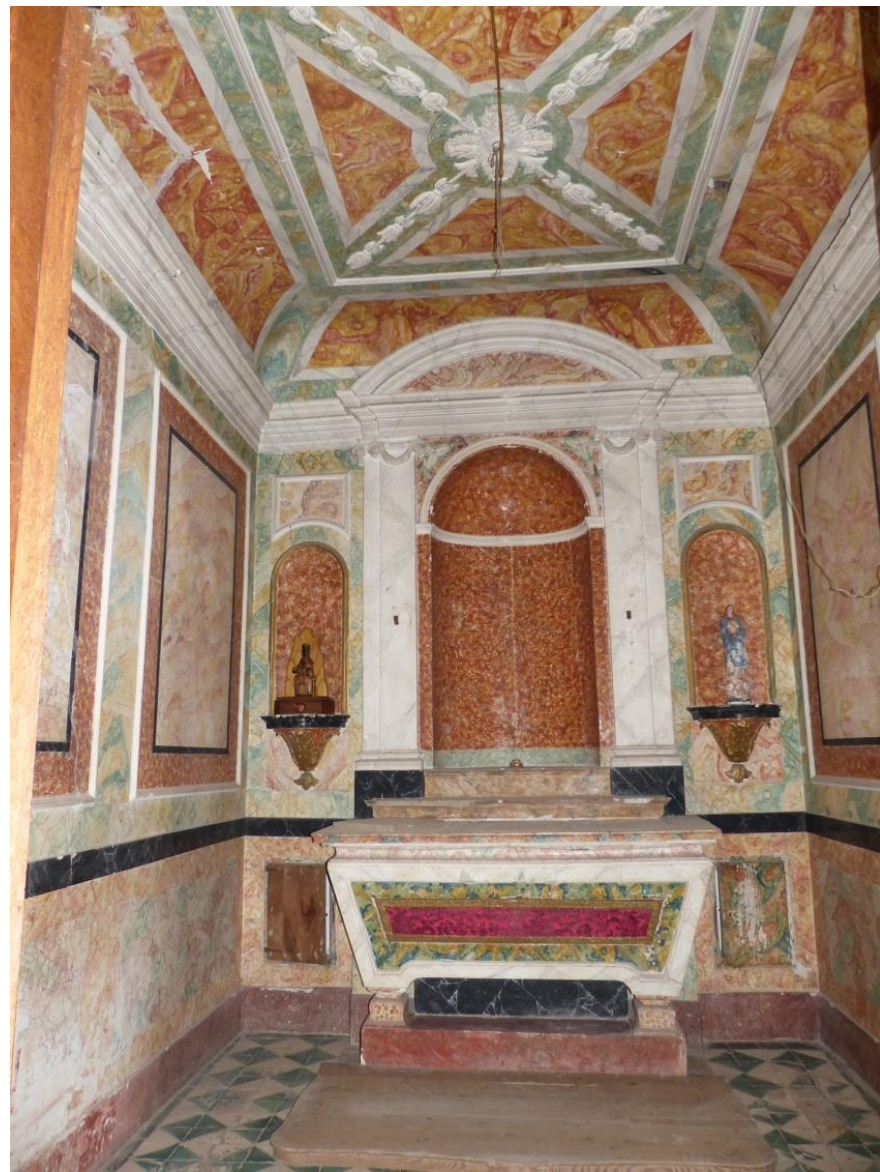
“Que han de enladrillarse todos los pavimentos, vulgo *trèbols*, de los estudios y del primero y segundo piso; y blanquear de hiezo todas las paredes por la parte de adentro; y hacer finalmente todo lo demás que para la total perfección de las obras mencionadas será menester y propio y conforme a la arte de albañil, dexando los portales o oberturas correspondientes, convenientes y necesarias.”

“Que se ha hacer una *capella* u oratorio y poner sus losanas de piedra picada en los balcones del frontis.”

Cervera, 14 de desembre de 1779 (ANC2-61-T-302)

Segons un breu apostòlic de l'any 1787, del Papa Pius VI, se li concedeix llicència d'oratori privat, amb llicència del bisbe de Solsona per a la celebració de la missa. L'any 1788, el Bisbe visita l'oratori “y se ha hallado decente y adornado.” (ANC2-61-T-779)

Juny 1777 es compra la casa

Setembre 1777 es comencen les obres

Desembre 1777 es demana la llicència d'obres

Desembre 1779 es concedeix llicència

**OBRES DE
REMODELACIÓ DE LA
CASA (ANC2-61-T-312)**

Gràcies a l'Inventari , podem saber amb detall tot el que es va necessitar per fer les obres i el que va costar (ANC2-61-T-312):

L'escala tenia 21 graons fins al pis principal + 35 graons fins al segon pis i "escala escusada dels estudis".

La barana pesava "dinou arrobes" i la va fer un fuster de Santa Coloma.

La paret nova de l'oratori i la cuina i les habitacions de ponent pertanyien a la casa i corral de Cortadelles.

[...]

t

1

Paviment de obra en la casa de Cortada

Compte de lo que importan las obras feitas en la casa nova las quals tingueren principi en 15. 7bre 1777.

Primo per 2574 jornals de mestres de Cases a 1143. quisuon, esto es a Thomas Borbones 674 $\frac{3}{4}$ = a Joan Cebast 669 $\frac{3}{4}$ = a Fran^{ch}. Romeu 272. = a Fran^{ch}. Banach 296 $\frac{3}{4}$ = a Jaume Borbones 306. = a Joan Combelles 184 = y a Joseph dit de la Pastora 81. importan junts. . . 1 3976 1493

Des: per 364 jornals de mestres de Cases a 974. quisuon esto es a Manuel Florensa 294. a T. Cevalls 46. y a Mathieu Cayrell 26. que importan junts. . . 3696 1794

Des: per 1734 jornals de manobra a 776. quisuon, esto es 677. a Agustí Maymó = 645 a Jaume Ferrer = 316. a Domingo Fuster, y 147. a Agustí Salat importan junts. . . 6516 159

Des per 27. jornals a 77 al dit Agustí Maymó. . . 96 99

Des: per 117 jornals de Andreu T. los 63 a 69, y los restants 52. a 77 son. . . 376 189

Des: per 363. jornals los 281 a 89 y los 82. a 596. quisuon son. . . 5296 996

Des: per 879. jornals de Fuster a 419 quisuon esto es a Anton Regue 698. = a Pere Sitja 181 importan junts. . . 4836 99

Des: per 733 jornals de aprenent de Fuster esto es al aprenent de Anton Regue 552 $\frac{3}{4}$ los 260. a 44 y los restants 302 $\frac{3}{4}$ a 59 quisuon = Val aprenent de Pere Sitja 180 $\frac{3}{4}$ a 69 quisuon importan junts. . . 1 816 1596

Des: per 4510 mitgesas ~~manobra~~ de quins a 676. quisuon las 3001. y las restants 1509 mitgesas, ~~manobra~~ a 67 importan junts. . . 1 4286 096

4 4896 891

“Jaume Padró, escultor, per lo temps se ha ocupat en plantejar los portals, y fer los dibuixos dels marchs, y traurer las plantillas del portal major.

y en fer lo floró y lligadas de guix que estan al recibidó.”

LA INTERVENCIÓ DE L'ESCUPTOR
JAUME PADRÓ I COTS (1720-1803)

“Y finalment en fer ell, y sos fadrins y aprenens, lo march del quarto principal.”

“Més a Jaume Padró escultor per 33 jornals del fadrí per a fer la ralla y demás escultura del march de la alcova a 159 lo jornal.”

FAUST DE MASSOT I ROMEU (Cervera 1775-1822)

= (1809) M. IGNÀSIA DE PEDROLO I
GOMAR (1782-1850)

M. Ignàsia era filla d'Anton M. de Pedrolo i Pastor i M. Ignàsia de Gomar i Perelló, família ceriverina vinculada a l'Aranyó.

Faust es doctorà en Dret i és nomenat Regidor perpetu de Cervera. És una ÈPOCA DE GUERRA, PENÚRIA I OBRES. Els germans religiosos de Faust s'encarreguen d'administrar el patrimoni (1802-1828).

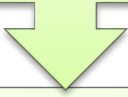
“A que se havia vist obligat lo expressat don Fausto per las llargas emigracions en què, ab tota sa família, havia tingut de viurer en la guerra de la Independència, o contra los francesos, ja per fugir de estos, ja per los destinos públichs que se li habian confiat; y altrament, per remediar los danys y socòrrer a crescut gastos ocasionats per la mateixa guerra, se encontraba la casa de Massot impossibilitada de acudir per enter a la manutenció de la família y demàs càrrechs del mateix patrimoni...”(ANC2-61-T-181)

Nota del Contracte en Juneda del Comitat
Corresponsion al Sr. Dn Faust &
Massot & Cervera en lo any 1806 y 1807.

1 ^o De Dely Alexey & Ramon Gelonch y Gacio pagat la pensión de 1805- 1806 y 1807.	76 48
2 ^o De Gestradiy Apurri pagat 1806 y 1807.	41 69
3 ^o De Anton Corregé pagat 1805- 1806 y 1807.	3 429
Suma	45 429
En lo Capítol	4 492
Resta	44 937

Juneda 15 de Juné 1808.
Juan. Llorens P. J.

Des del dia 29 de juny de 1802 fins el 31 d'octubre de l'any 1804 els germans li passen comptes (ANC2-61-T-328, ANC2-61-T-169)

“[...] de las cullitas de la heretat de Cervera, de las quals se ha venut poca cosa, que ja se posa per cargo, lo demás ha servit per lo abast de la casa” (1802)

“Tres lliuras sinch sous y set diners à pagadas als qui emblanquinaren lo devant de casa per la vinguda del rey.” “S'emblanquina la cuina, el menjador y recibidor. S'arreglen fogons, es fa reseguir la teulada, i empedrar el carrer” (7.XII.1802)

“ S'arreglen algunes vidrieres i vidres, i alguna porta: vidrieres dels balcons del davant, 30 vidres per tres vidrieres de la cuina, 4 vidres d'una vidriera del balcó del quarto prop de l'estudi. La vidriera del cap de l'escala” (1824)

L'any 1826 es fan obres a la casa de Juneda i Agramunt, sobretot vidres i teules
L'any 1827 s'arregla el molí de l'oli de casa Massot d'Agramunt

El 1828 segueixen les obres i s'emblanquina la casa per ordre del govern

Els seu germà Josep, canonge de Lleida, serà qui s'ocuparà de dotar l'oratori de la casa de les relíquies:

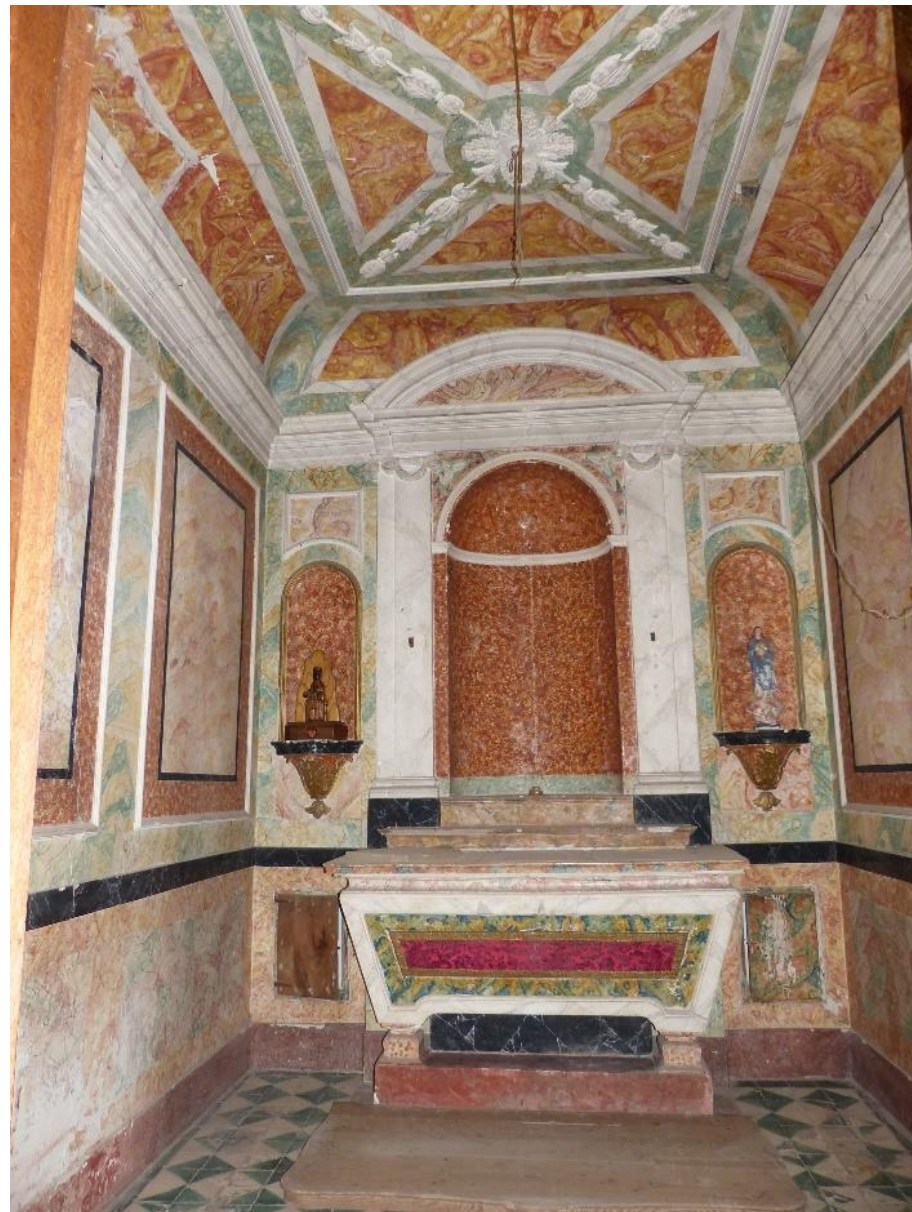
- D'un vestit de Sant Vicenç de Paül
- Dels ossos de Sant Francesc Xavier

“En figura ovalada y con solo un cristal están colocadas las indicadas sagradas reliquias o partículas constándonos por lo mismo de la identidad y verdad de ellas.”

S'aconsegueix que rebin indulgències els fidels que resin el credo davant les imatges de l'oratori.

Consta que a l'altar hi ha un quadre de la Concepció i una imatge de Jesús crucificat.

(ANC2-61-T-780, ANC2-61-T-782)

L'any **1822**, quan mor Faust, **hi ha un incendi a la casa, que potser comença a la cuina**, i el seu fill Manuel s'ocupa de les obres:

“Compte dels treballs en casa de Dña. Ignàsia per ordre de D. Manuel de Pedrolo, després de l'incendi de l'any 1822 [...] en la teulada que cobreix la cuyna, algun sostre y demás coses nesesàries a la casa, después de la crema en lo any 1822.”

24 vidres per les vidrieres dels balcons del davant y per balconet de davant lo astudi que done a la escala.

25 vidres pel balcó del menjador.

Una vidriera per l'astudi pel noy.

12 vidres finestra de l'estudi.”

(ANC2-61-T-328)

MANUEL DE MASSOT I DE PEDROLO
(Cervera 1813-Santa Coloma de Queralt 1850)

Llicenciat en lleis i advocat. Solter

Mor als 37 anys de tuberculosi

En haver mort també el seu germà Marià,
nomena hereva la seva neboda, filla del seu
germà Marià (1818-1842) i de Tomasa Canaldà
i Bonifaci (m.1857) que esdevé
usufructurària.

DOLORS IGNÀSIA DE MASSOT I CANALDA (Cervera 1845-1888)

= (1860) JOAQUIM DE
DALMASES I OLIVART
(Barcelona 1834-Cervera
1894), advocat, fill de Josep M. de
Dalmases i de Gomar i de Josepa
d'Olivart i de Solans. Es trasllada a viure
a Cervera

S'amplia la casa del carrer Major afegint-hi el cub del darrera, on es fa la sala de ball, dormitori i bany.

TORNEN TEMPS DE BONANÇA. AMB ELS ANYS EL PATRIMONI NO NOMÉS ES CONSERVA, SINÓ QUE AUGMENTA.
MANTENIR EL PATRIMONI = MANTENIR LA SUPERVIVÈNCIA FAMILIAR
(any 1888, ANC2-61-T-208)

Lleida

- Una casa al carrer de Sant Antoni, 7
- **“Valor 1000 pesetas”**

Cervera

- La casa del carrer major “con seis puertas a dicha calle, señaladas de número noventa y siete [...], linda a oriente con la calle mayor, a mediodía con D. Antonio Sampere, a poniente con la barbacana y a norte con D. Francisco Llombart, hoy Antonio Vinadé.
- **“Valor 17.040 pesetas”**

Juneda

- “Casa situada calle Mayor, 1, colindante por delante con la calle Mayor, izquierda entrando con la plaza de la Iglesia, derecha con la calle Mayor y por detrás con casa de Ramon Moté y calle nueva y otras casas de Ignàcia de Massot.”
- **“Valor 800 pesetas”**

FAUST DE DALMASES I DE MASSOT (Cervera 1862-València 1938)

= (1896) CARMÉ JORDANA I PIPÓ (Cervera
1872-Barcelona 1920)

Carme Jordana és filla de Cándido Jordana Graell i Carme Pipó Artigues, veïns, primer, del carrer Major, 116, i després, del carrer Major 98.

“La boda tuvo lugar, en la fecha indicada, en San Agustín de Cervera, a las once de la mañana [...] espléndida comida en la casa de la novia (c/Major, 98) y un baile en los amplios y suntuosos salones de la casa de Dalmases [...]. Siguió el acostumbrado viaje de novios y, a fines de diciembre, se instalaron en su casa de la calle Mendizabal, número 13, de Barcelona.” (Faust de Dalmases Massot, “Una dama ejemplar”, p.19, arxiu privat).

(Com a curiositat, al núm. 15 del mateix carrer, tenien el domicili la família Sanpere, de Cervera).

A partir de l'aleshores, els hiverns els passarien a Barcelona, el bon temps a Cervera, i els estius a Claret.

*Fausto de Dalmases y de Massot
Baron del Bollidor y de Criola
y
M.^a del Carmen Jordana y Pipó
participan á V. su efectuado enlace y le ofrecen
su casa, Mendizabal, 13-1.º*

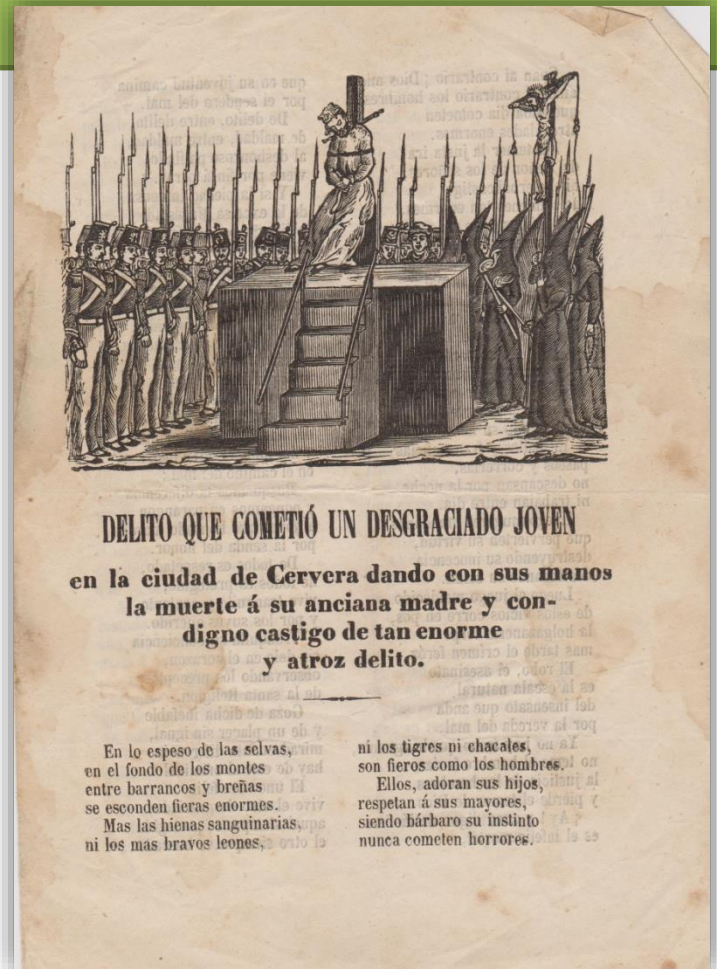
Barcelona, Diciembre 1896.

Llicenciat en dret canònic, bibliòfil, acadèmic de la Reial Acadèmia de Bones Lletres.

Va reunir una col·lecció molt important de documents sobre Cervera que es conserven a l'Arxiu Comarcal, va tenir una gran biblioteca i va conservar l'arxiu familiar.

6

Romance del ajusticiado
Nombrad El Montañés del cual
quando se hablaba cuando un
foruán y lo fue debajo de la pared
del Santa Hospital, en el modo. Dime
hoy se halla la sala de baile de Nouell.
Mas las consideraciones por lo común
el relato a fin de expresar de como
mi no lo contaron. Lo compuso en
Barcelona en 20 de diciembre 1766
Francisco de Dalmau

DELITO QUE COMETIÓ UN DESGRACIADO JOVEN
en la ciudad de Cervera dando con sus manos
la muerte á su anciana madre y con-
digno castigo de tan enorme
y atroz delito.

En lo espeso de las selvas,
en el fondo de los montes,
entre barrancos y breñas
se esconden fieras enormes.
Mas las hienas sanguinarias,
ni los mas bravos leones,

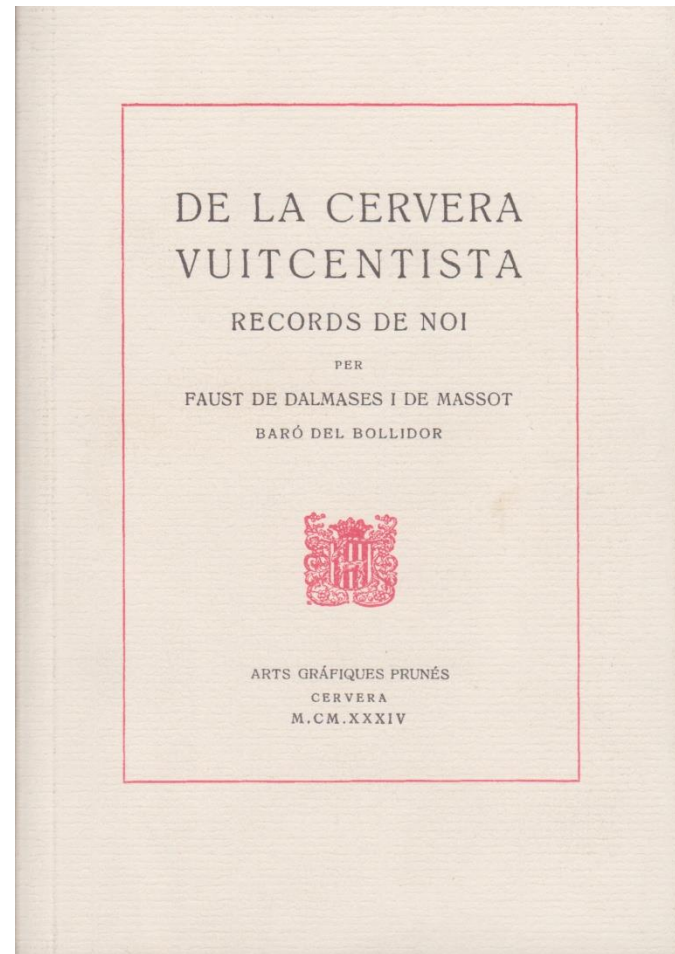
ni los tigres ni chacales,
son fieros como los hombres.
Ellos, adoran sus hijos,
respetan á sus mayores,
siendo bárbaro su instinto
nunca cometen horrores.

Escriptor prolífic

“Guia histórico-descriptiva de la ciudad de Cervera”, Cervera: Imprenta de José Antonio Valentí, 1890-1893.

“De la Cervera vuitcentista: records de noi”, Cervera: Arts Gràfiques Prunés, 1934 (redició l’any 2000).

“Financer somniador i arriscat”

Va participar en l'intent de realització del ferrocarril Cervera-Ponts. Va dirigir l'empresa de gas acetilè que il·luminà la ciutat de Cervera, instal·lant la unitat principal als baixos de casa seva. Va formar part de la societat de transport de Tàrraga. A Barcelona va ser president de la cia. cinematogràfica “Tibidabo films” i accionista dels automòbils “Nacional Pescara”.

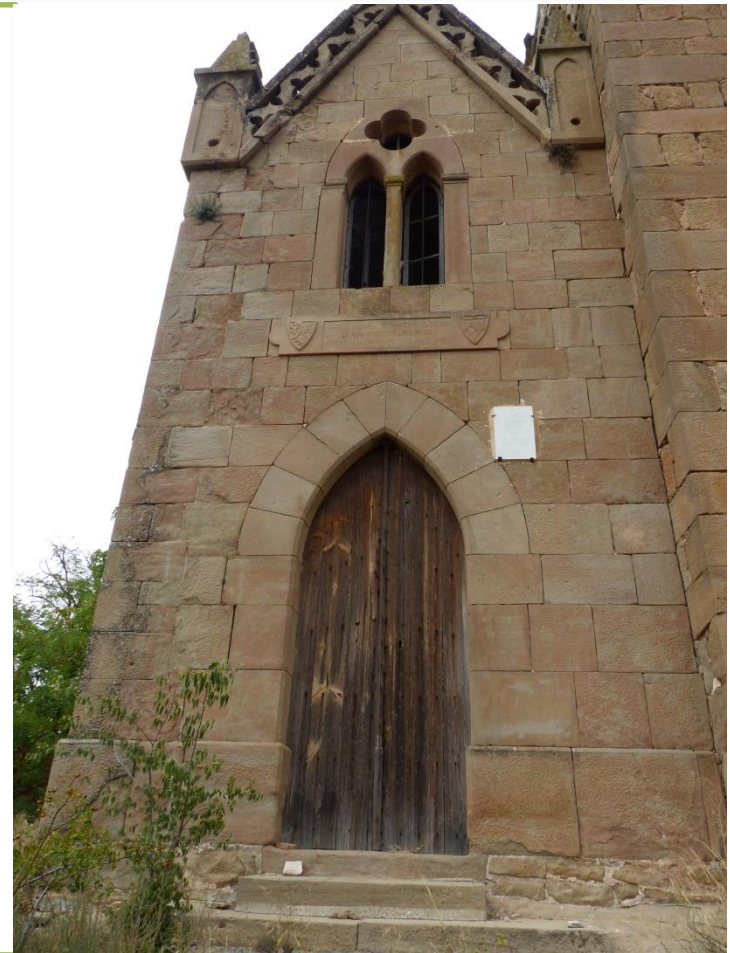

Va fer construir l'any 1903 l'església de Claret en memòria dels seus pares. Es va fer la benedicció i primera missa el 16 de juliol de 1911.

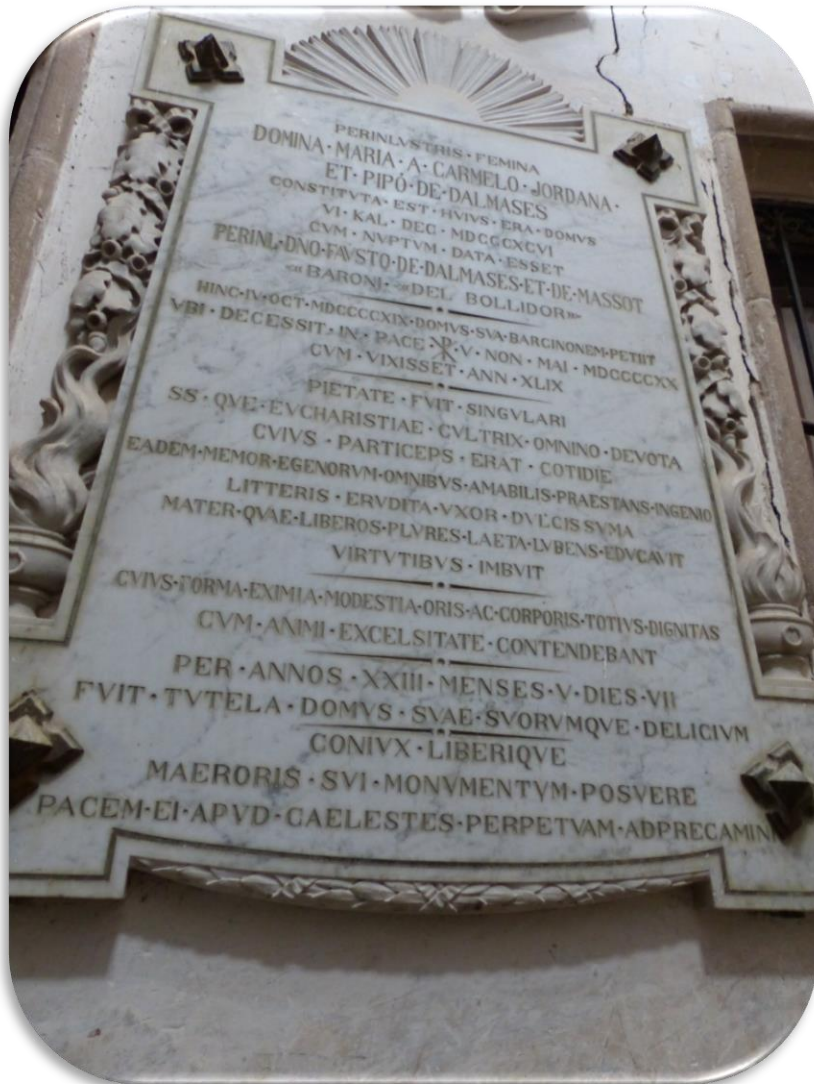
Joaquim Renart (1879-1961) hi va pintar un retaule de Sant Joaquim i Santa Anna.

Ha quedat escrit el seu gran amor per la família, i per la seva muller Carme:

(Fragments de Faust de Dalmases Massot, “Una dama ejemplar”, arxiu privat)

“Somos dos y somos uno.
Uno en dos, Carmen del
alma.

Tu la voz yo el sonido,
tu el manantial y yo el agua.”

“Era un ángel que
embellecía cuanto
tocaba...”

“Tu me has
embellecido la vida;
me haces feliz.”

Al pintor Pablo Antonio Béjar (1869-1920) -qui pinta també la capella de la casa Duran- li encarrega l'any 1900 un retrat de la seva filla Lolita, i la pintura del sostre de l'habitació principal: un plafó ovalat amb uns àngels, un dels quals és també Lolita.

Aquest plafó retornà a la casa Dalmases l'any 2014, com a obsequi del Sr. Faust Serra Dalmases, fill de Lolita Dalmases Jordana.

I la història s'acaba...
JOAQUIM DE DALMASES I DE
JORDANA (1901-1963)

= M. Josefa Gómez de Membrillera

Joaquim de Dalmases, notari i bibliofil, mor sense descendència. La casa passa, primer, a la seva dona, i després, al seu germà Manuel de Dalmases i Jordana.

El 21 de març de 1955, Mn. Ildebranda Antoniutti, nunci apostòlic a Espanya visita Cervera per assistir a la Passió. Joaquim Dalmases el convida a dinar a la casa. Són les darreres fotos de la casa amb mobles.

DESPRÉS ES FAN CANVIS A LA CASA I FINALMENT ES BUIDA

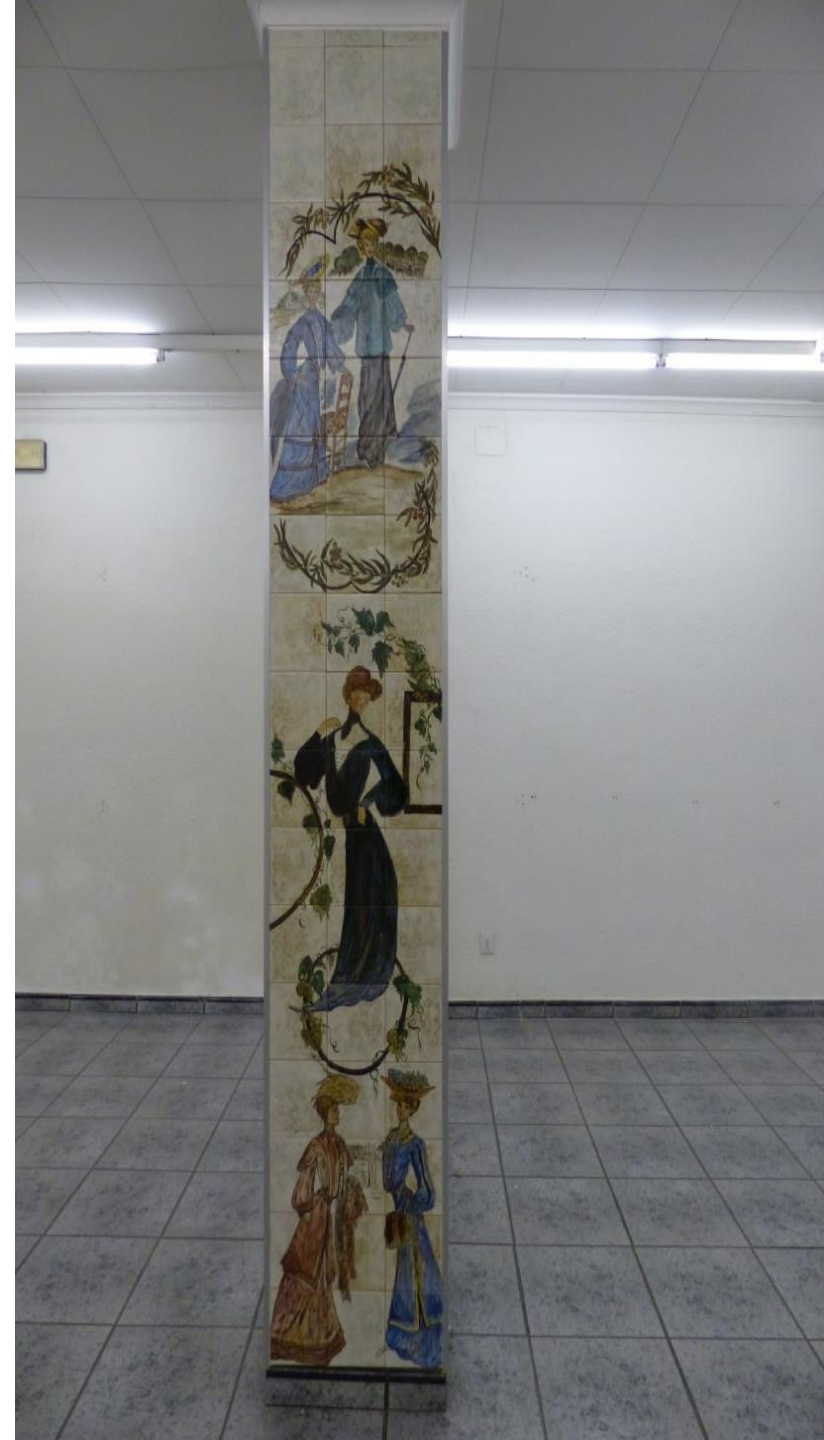
El 15 de novembre de 1984, els hereus: José M. i Fausto Dalmases Mestres, venen la casa a Àngel Melgosa (Cal Beluga de Cervera) i M. Creu Antonijuan (Torrefeta)

La nova propietària, ceramista, a més de preocupar-se per mantenir en bon estat la casa, i decorar-la amb els seus treballs, l'any 1986 obre una botiga de roba en els baixos de la casa, que romandrà oberta fins l'any 2005.

Sembla així seguir la idea de l'antiga propietària, Carme Jordana, a qui li agradava molt cosir: “Si me arruinaba no me arredraría ganarme la vida: pondría tienda de confecciones.”

(Faust de Dalmases Massot, “Una dama ejemplar”, p.14, arxiu privat).

En morir Melgosa i Antonijuan, els hereus creen la **FUNDACIÓ CASA DALMASES**, una entitat sense ànim de lucre fonamentada sobre tres pilars: la promoció de la cultura, l'impuls sostenible del territori i el compromís amb l'economia social.

L'any 2012 s'obre la botiga "Espígol", el primer projecte de la Fundació, situada als baixos de la Casa Dalmases.

En l'establiment es venen els productes de l'Associació Alba i la Cooperativa l'Olivera de Vallbona de les Monges.

Aquesta iniciativa dona ocupació a persones amb capacitats diferents del Centre Ocupacional 'L'Espígol'.

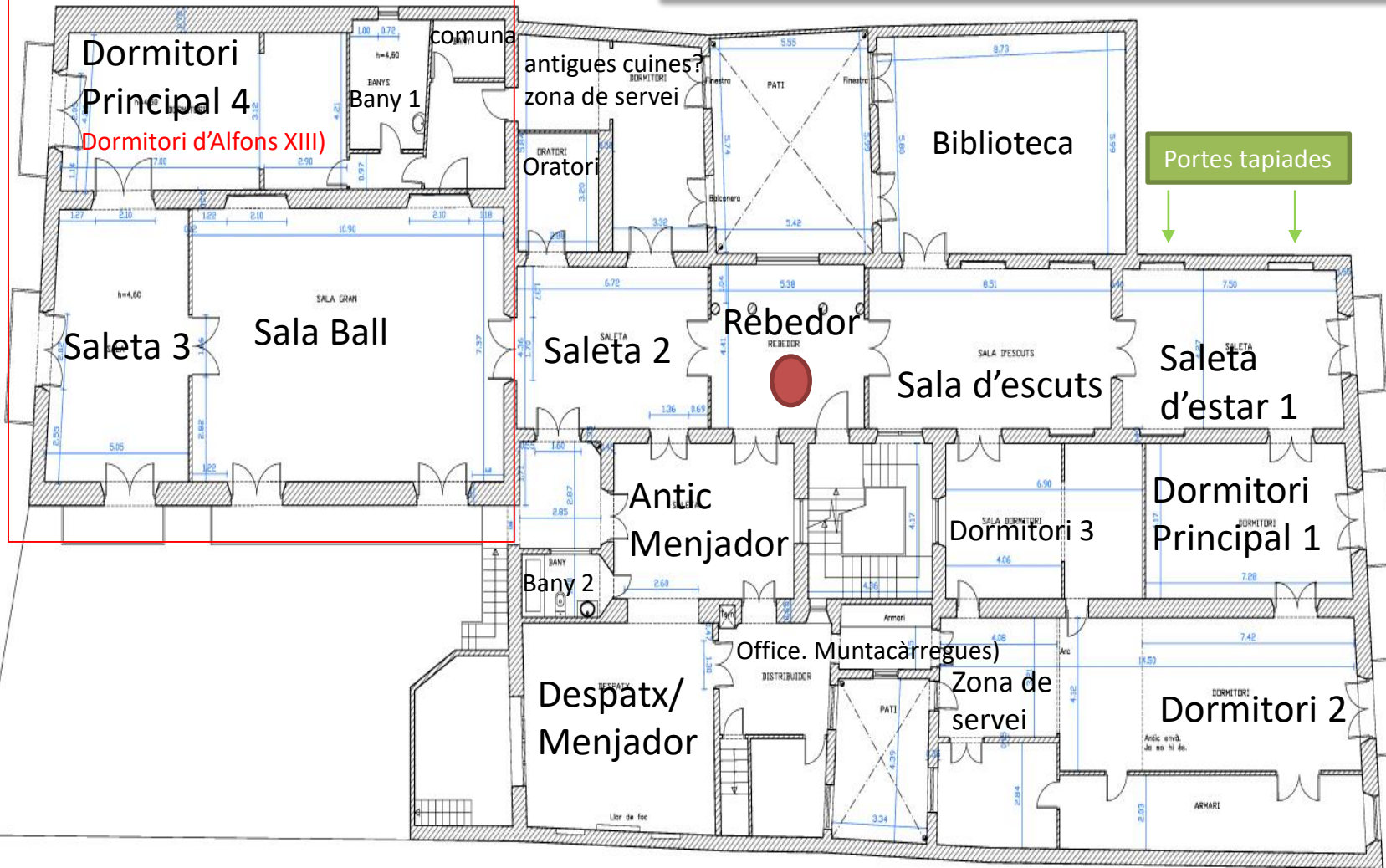
L'any 2013 posa en marxa un projecte d'elaboració de cervesa artesana per donar ocupació a persones amb capacitats diferents.

L'any 2017 comença un projecte d'elaboració de xocolata artesana amb la mateixa finalitat.

Part construïda per Dolors de Massot i Canaldà 1860

PLÀNOL DE LA CASA DALMASES

AIXECCAMENT DE PLÀNOLS DE CAL DALMASES AL CARRER MAJOR, NÚM. 87-89 DE CERVERA (LA SEGARRA)	
- PLANTA PRIMERA	
(ESTAT ACTUAL)	
ESCALA 1:100	PLÀNOL 3
FUNDACIÓ CASA DALMASES	Propietari
DESPATX Sta. Coloma de Gramenet	Arquitecte
Vest.	
Sta. Coloma de Gramenet ABRIL - 2019	

PL. PRIMERA Es:1/100.

Rebedor

Lolita
Dalmases
(1899-1991)
davant les
parets del
rebedor
il·lustrades
per ella
mateixa, amb
aventures del
Quixot.

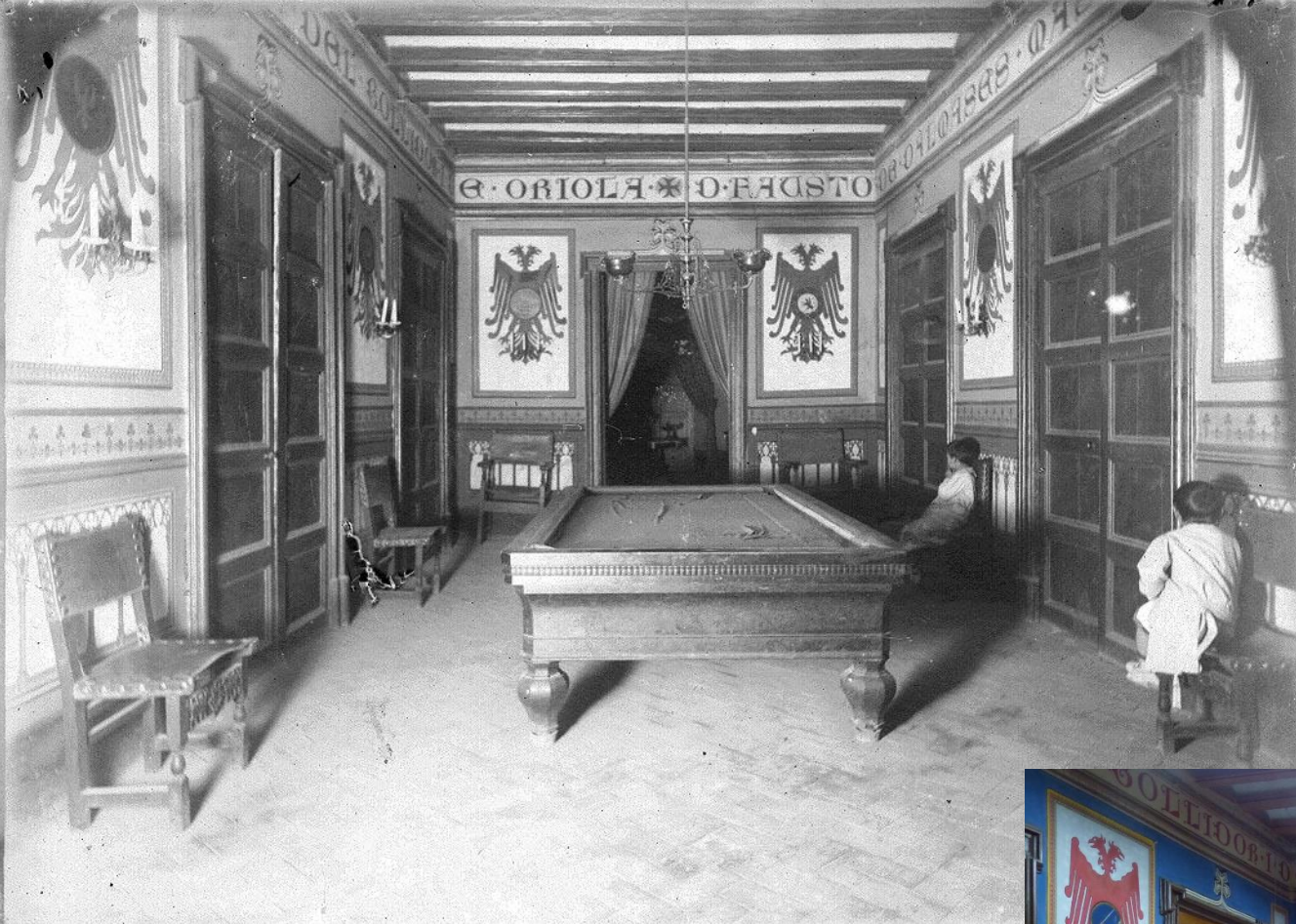
Rebedor actual

Rebedor amb les pintures del Quixot, any 1955.

Sala dels escuts, o del billar,
a principis de s.XX.

Actualment

Saleta d'estar 1

En la fotografia superior: Carme Jordana, la seva filla Lolita i dos fills més (principis del s.XX). Al costat, la sala actualment.

DORMITORI PRINCIPAL 1 (actualment)

“Dormia el meu avi, Faust. La paret estava entapissada de seda.” (Faust Serra Dalmases)

Dormitori 2
(actualment)

Piques de l'antiga
cuina

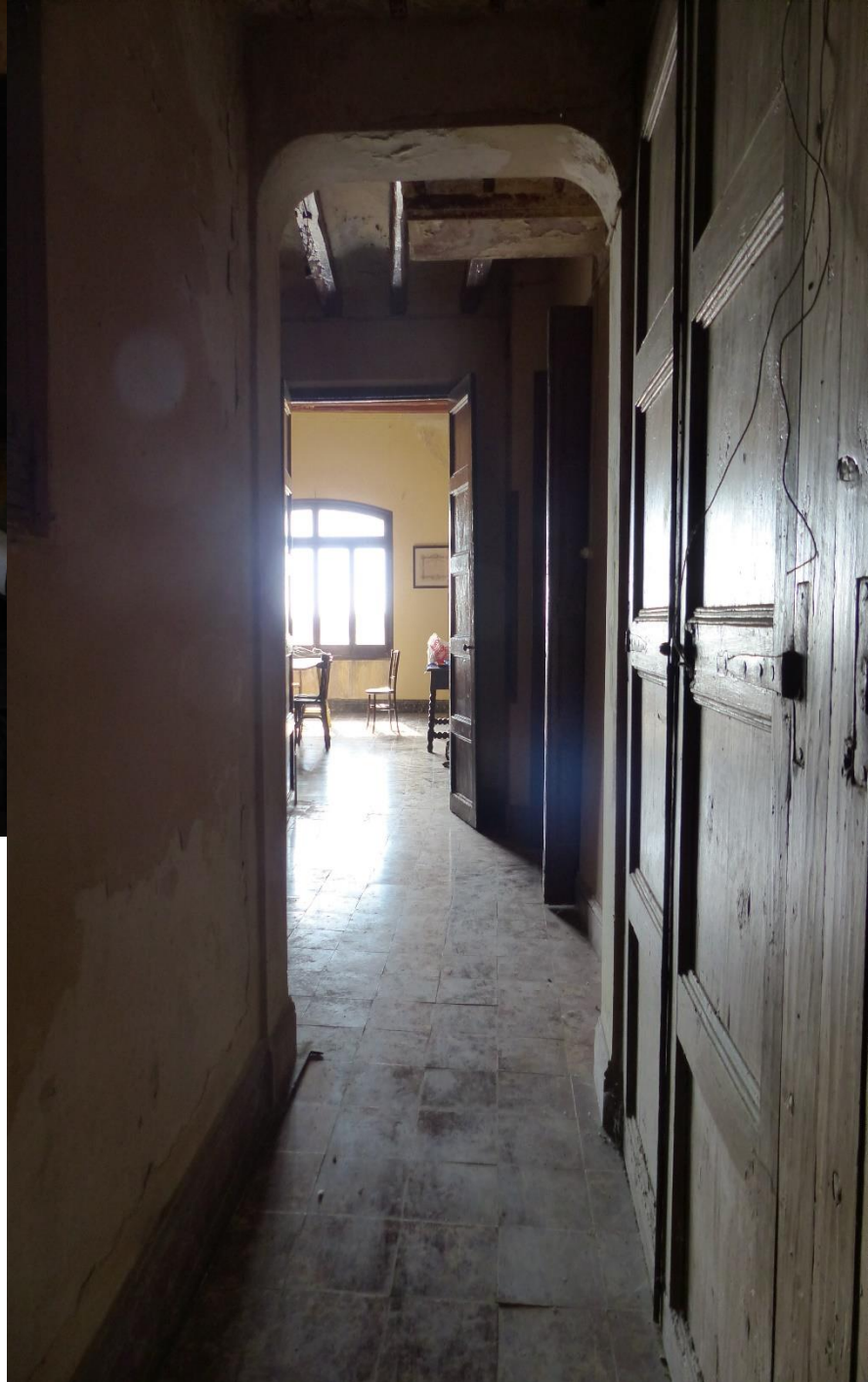
Comuna

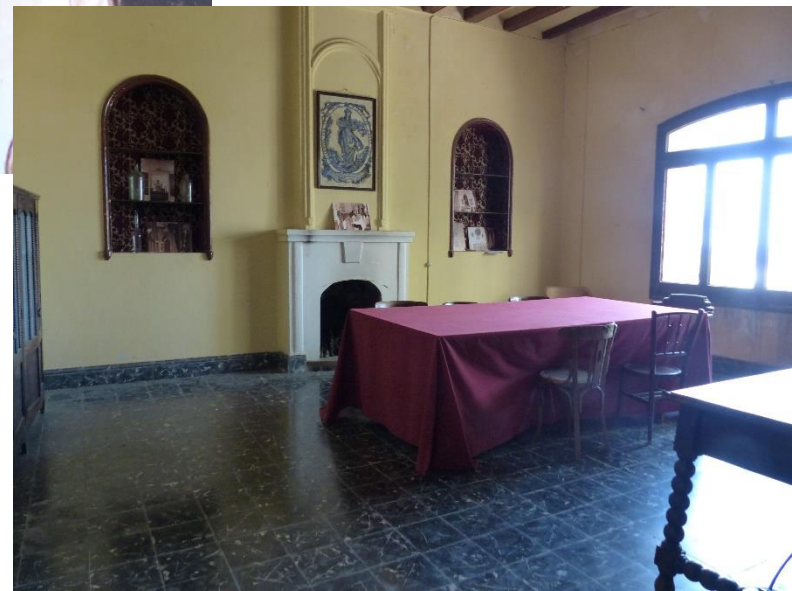
Office on es troba l'elevador per transportar el menjar des de la cuina, que Joaquim Dalmases va fer traslladar als pisos de dalt.

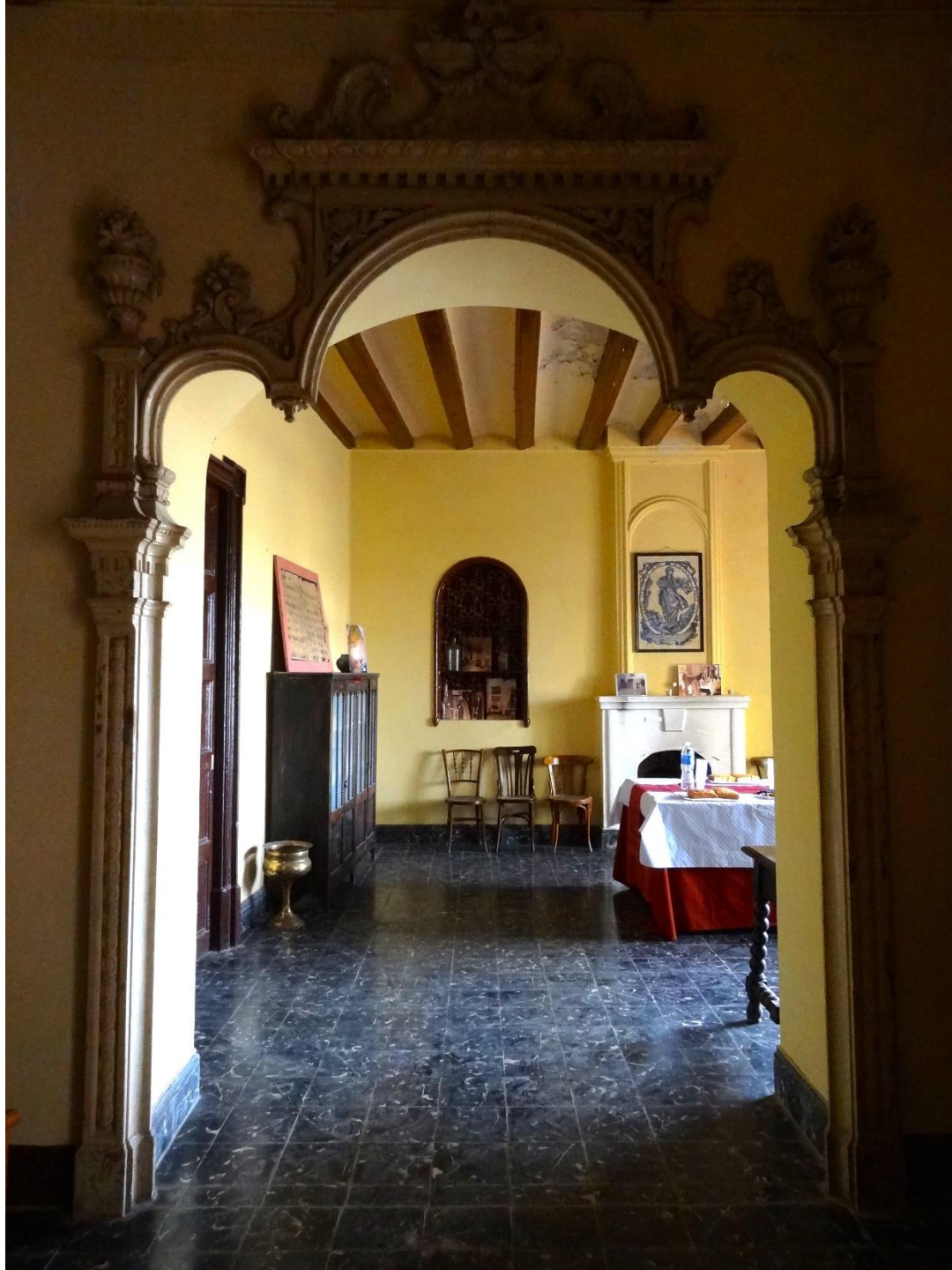

Estança que havia servit primer de despatx i després de menjador. A dalt, fotografia de 1955 i la dreta,

Entrada del
Despatx-
Menjador,
actualment

Saleta 2
(A dalt, abans; a la
dreta, actualment)

Oratori

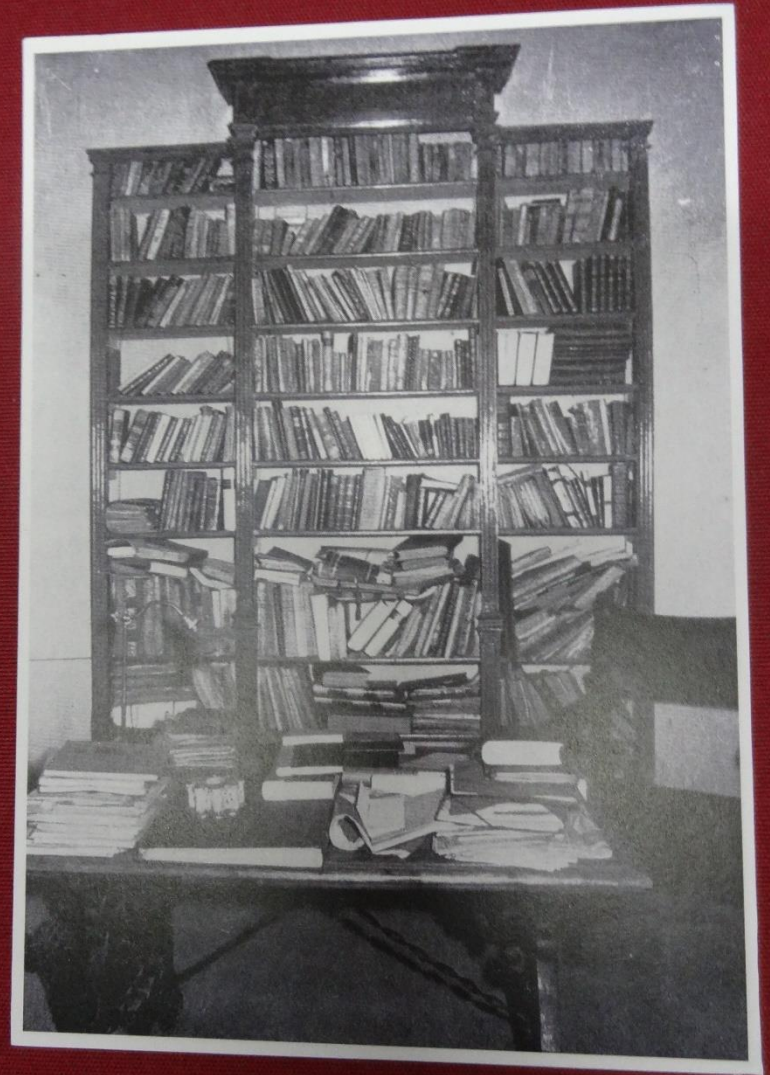
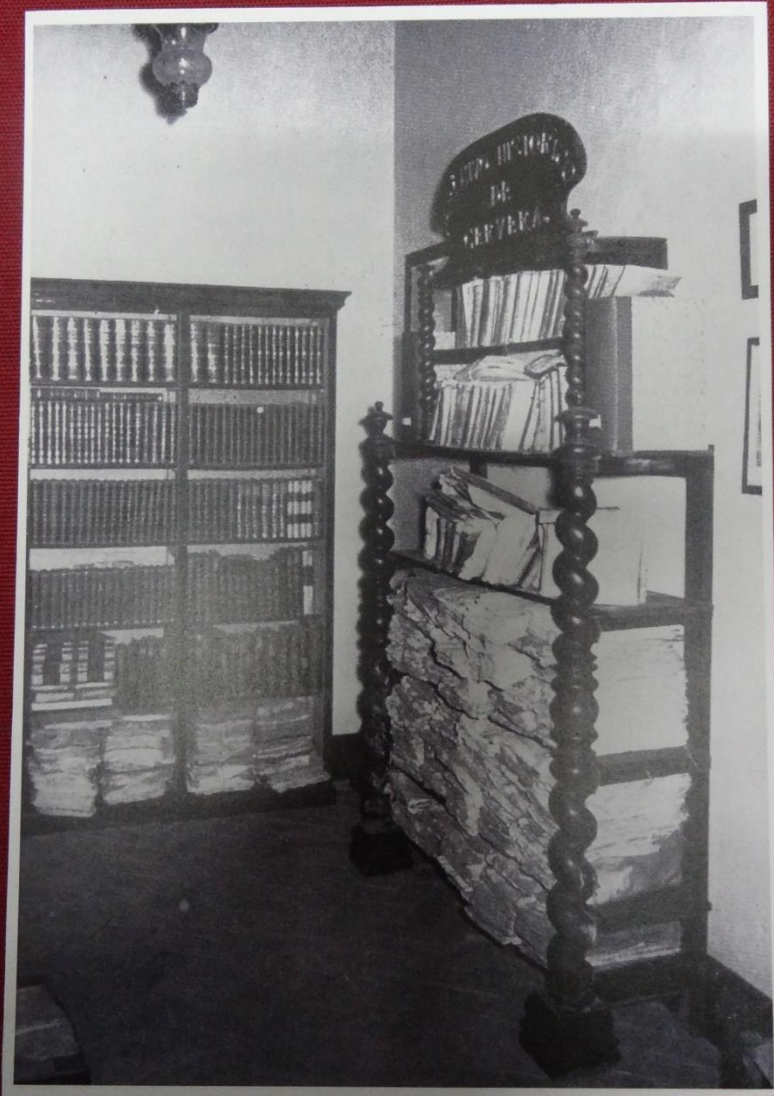

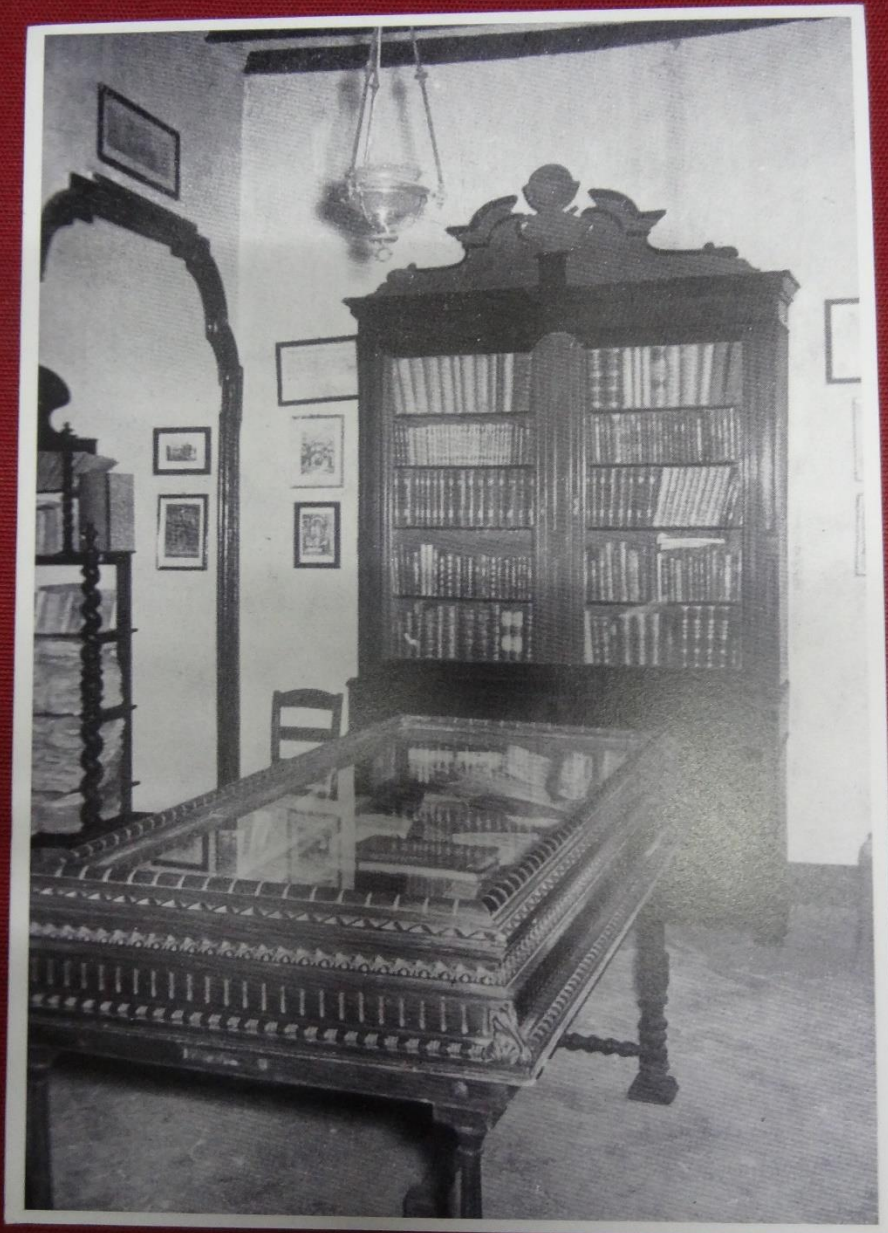
Dormitori 3
(actualment)

Antiga biblioteca

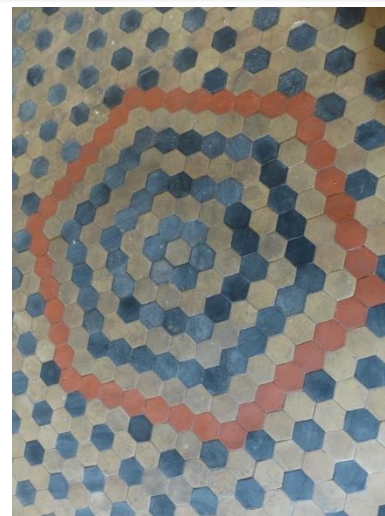

Estança actual on es trobava abans la biblioteca

Sala de ball (abans i actualment)

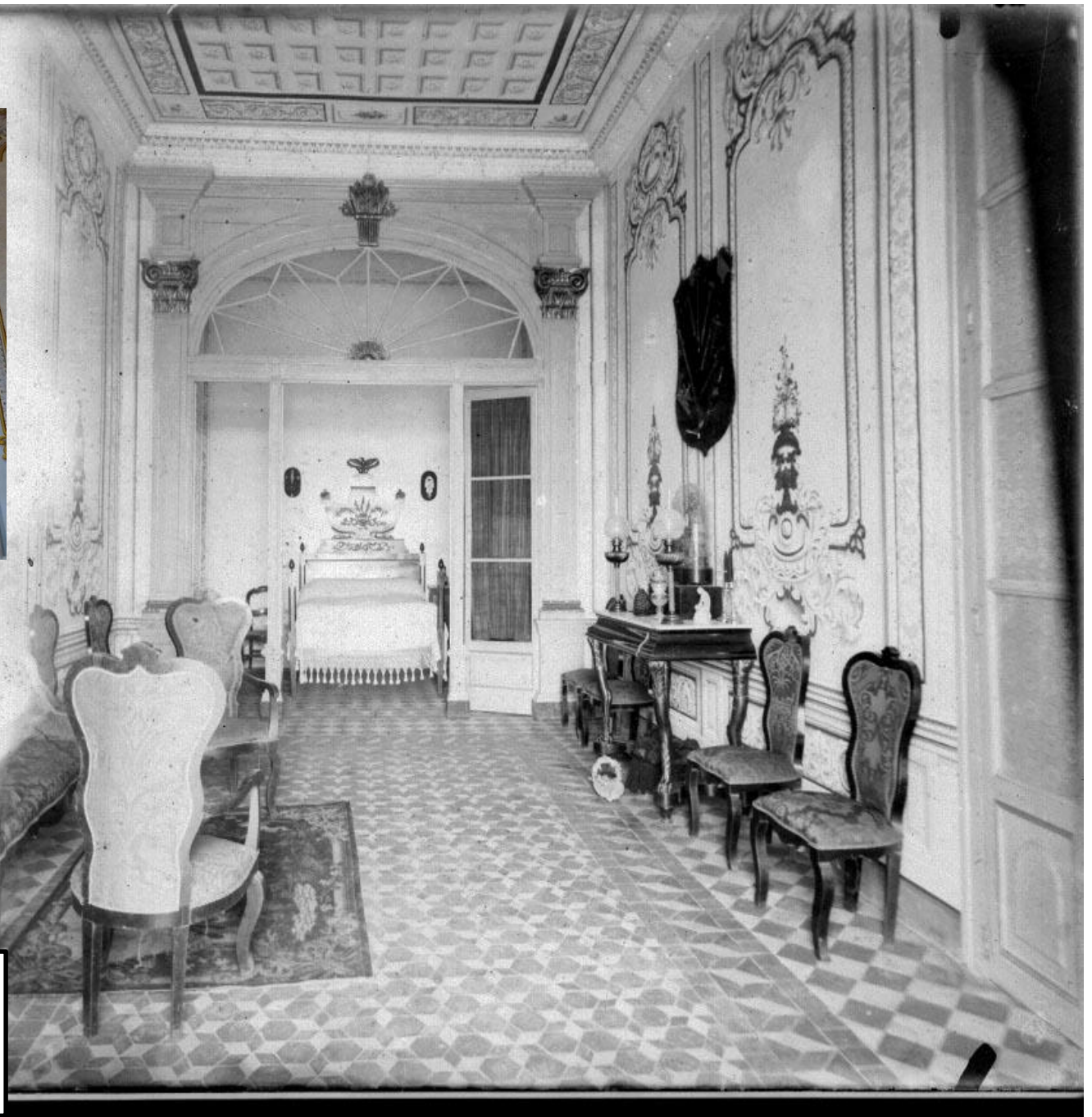
Sala de ball, abans i actualment

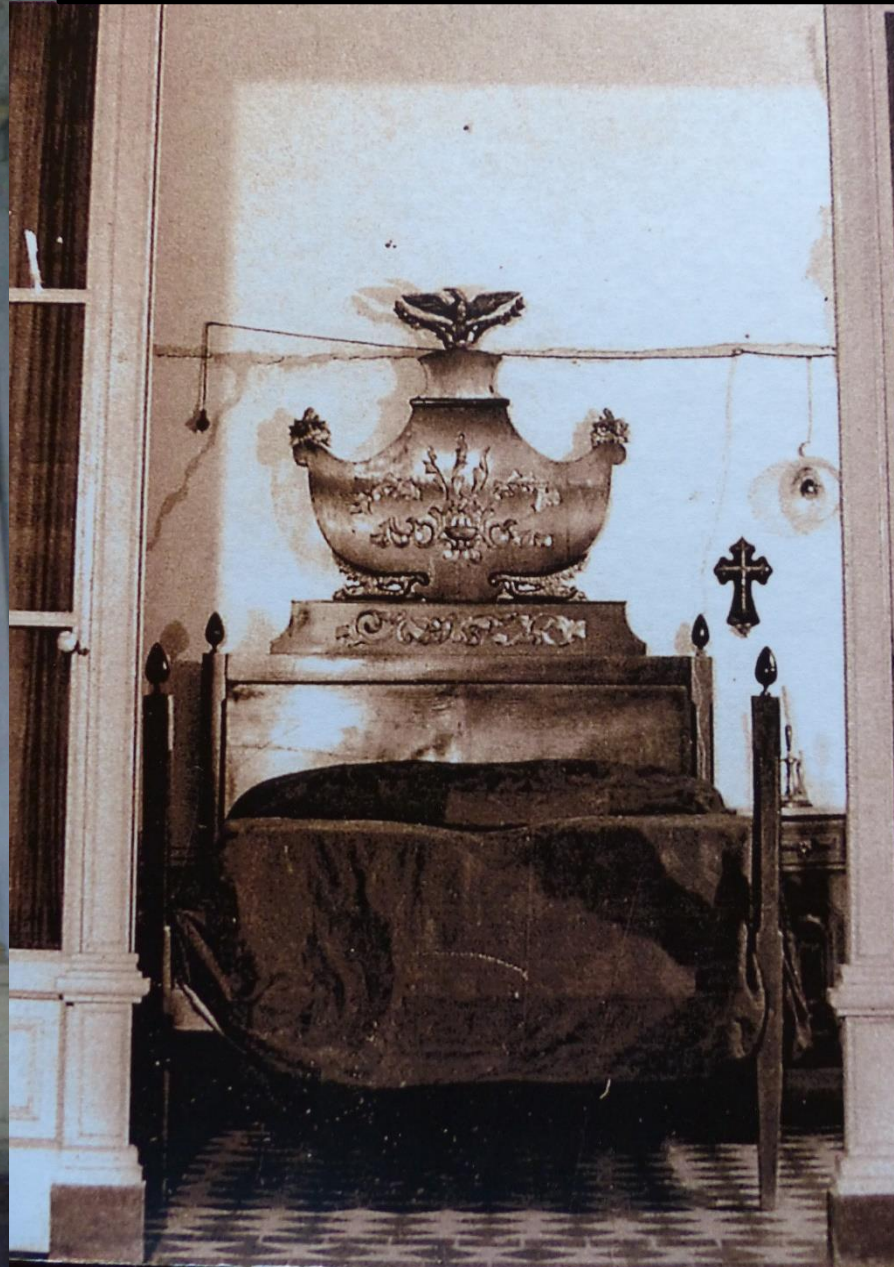
Detail actual

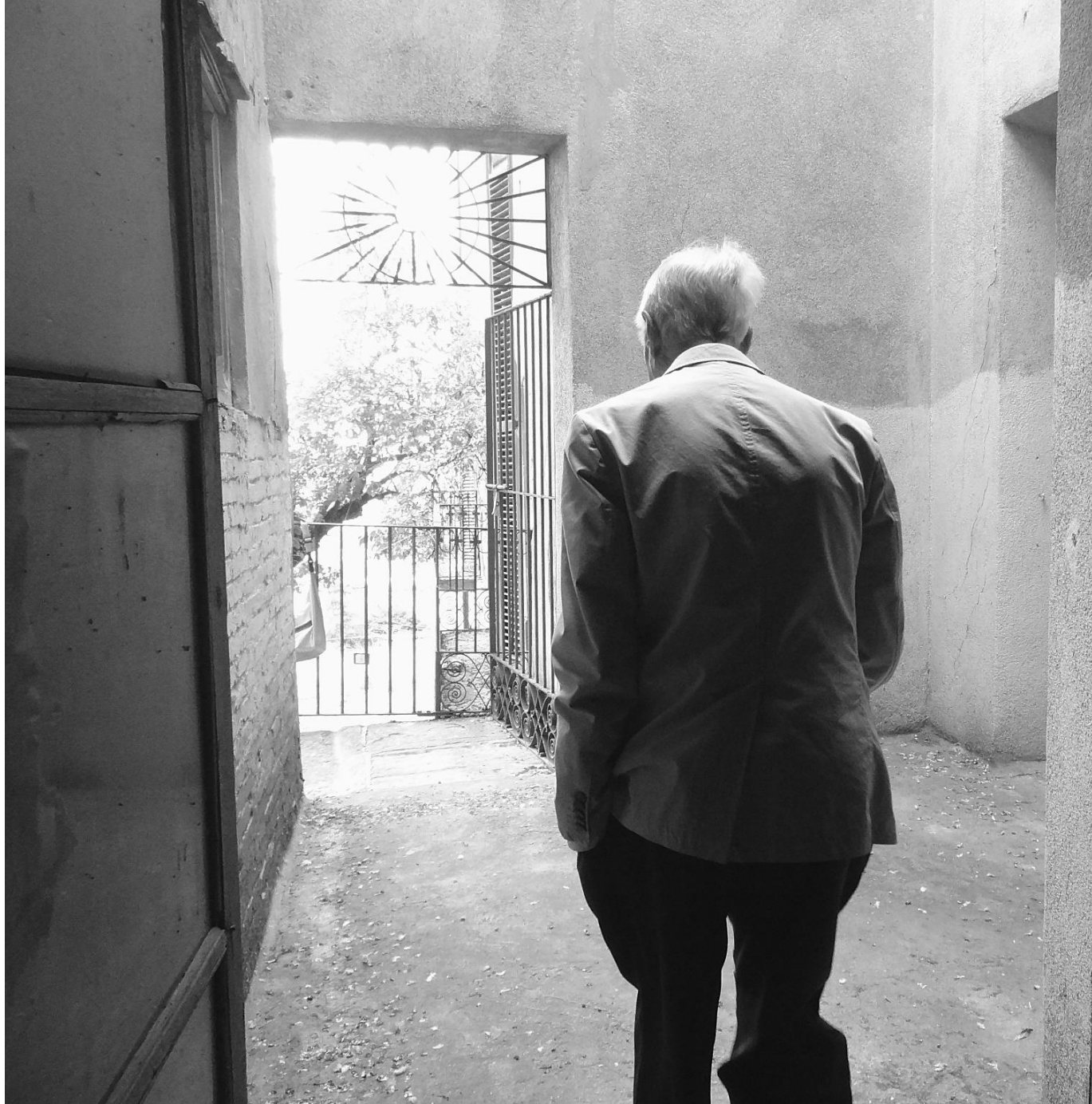
Dormitori
Principal 4

A l'esquerra, el dormitori actualment. A sota, el llit

Encara queda molta història per investigar de la casa Dalmases: l'art, la vida quotidiana, la gestió del patrimoni, la vida social, el record que en tenen la gent gran de Cervera...

Us convidem a seguir aprofundint-hi. I, si necessiteu més informació, no dubteu en posar-vos en contacte amb nosaltres:
fundacio@
casadalmases.org

BIBLIOGRAFIA

XXIV Exposición bibliográfica Cerveriense. Catálogo del legado Dalmases. Libros y folletos. Institut d'Estudis Ilerdencs, 1973

FERNÁNDEZ TRABAL. *El fons llinatge Massot-Dalmases.* Fons complementari de l'ANC, 2002.

DALMASES I DE MASSOT, Faust. *Guía histórico-descriptiva de la ciudad de Cervera.* Cervera: Imprenta de José Antonio Valentí, 1890-1893.

De la Cervera vuitcentista: records de noi. Cervera: Arts gràfiques Prunés, 1934. Reedició 2010.

DURAN I SANPERE, Agustí. *Llibre de Cervera*

GARGANTÉ, Maria, YEGUES, Joan. "La obra arquitectònica i escultòrica de Jaume Padró a l'església Major de Cervera. Notes sobre Tomàs Padró". *Miscel·lània Cerverina*, 17, 2004, p.127-171.

JOVER I SANTINÀ, M.Pilar. *L'obra de Jaume Padró y Cots, escultor de Cervera i Manresa s.XVIII.* Lleida: Virgili&Pagès, 1986.

FRANQUESA GASOL, Juan. *Anales de Cervera.* 3vols. Barcelona-Lleida, 1891-95

VILA BARTROLI, Frederic. *Reseña Histórica, Científica y Literaria de la Universidad de Cervera.* Barcelona, Tipografía Católica Pontificia, 1923.

Guía Histórico-Descriptiva de la Universidad de Cervera. Lérida, Miró, 1929

RAZQUIN, Fernando. *Cervera.* Barcelona: Librería Francisco Puig, 1935.

DALMASES Y JORDANA, Joaquin. *Noticia sobre libros de Cervera.* Barcelona, 1957-58.

CIURANS I VINYETA, Xavier, *Els Masferrer. Estudi d'una nissaga benestant del Vallès, 2006, Premi Montornès de recerca històrica (pàg. 148-9)*